

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Diplomová práce

Vymáhání pohledávek ve VZP ČR na příkladu RP Plzeň

**Recovery of claims shown on the regional branch of General Medical
Insurance Company of the Czech Republic in Pilsen**

Bc. Barbora Hrbáčková

Plzeň 2017

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Barbora HRBÁČKOVÁ**
Osobní číslo: **K16N0045K**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika a management**
Název tématu: **Vymáhání pohledávek ve VZP ČR na příkladu RP Plzeň**
Zadávací katedra: **Katedra financí a účetnictví**

Zásady pro vypracování:

1. Definujte základní aspekty veřejného zdravotního pojištění v ČR.
2. Popište vymáhání pohledávek v právním systému ČR.
3. Analyzujte systém vymáhání pohledávek z dlužného pojistného na veřejné zdravotní pojištění v RP Plzeň VZP ČR.
4. Zhodnoťte provedenou analýzu a efektivnost jednotlivých způsobů vymáhání pohledávek ve sledované RP VZP ČR.
5. Navrhněte možnosti zlepšení práce s vymáháním pohledávek v dané RP VZP ČR.

Rozsah grafických prací: **neuveden**
Rozsah kvalifikační práce: **60 - 80 stran**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

- **DRÁPAL, Ljubomír a kol.** *Občanský soudní řád: komentář. II., § 201-376.* 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. xvii, s. 1581-3343. **Velké komentáře.** ISBN 978-80-7400-107-9
- **VONDRÁKOVÁ, Alena.** *Vymáhání pohledávek.* 2., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-686-8
- *Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, v platném znění*
- *Zákon č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, v platném znění*
- *Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, v platném znění*

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Pavlína Hejduková, Ph.D.**
Katedra financí a účetnictví

Datum zadání diplomové práce: **21. října 2016**
Termín odevzdání diplomové práce: **24. dubna 2017**

Doc. Dr. Ing. Miroslav Plevný
děkan

Ing. Michaela Křechová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 21. října 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma:

„Vymáhání pohledávek ve VZP ČR na příkladu RP Plzeň“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí diplomové práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni dne .....

.....

podpis autora

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucí diplomové práce Ing. Pavlíně Hejdukové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a připomínky, které mi poskytla během společných konzultací, čímž významně přispěla k vypracování této práce.

Obsah

Úvod.....	7
1 Cíle a metodika	9
2 Veřejné zdravotní pojištění v České republice	10
2.1 Jednotliví plátcí pojistného na zdravotním pojištění.....	11
2.2 Typy zdravotního pojištění	15
3 Vymáhání pohledávek v právním systému České republiky.....	18
3.1 Správní řízení	18
3.2 Daňová exekuce	19
3.2.1 Daňová exekuce postizením majetkových práv.....	22
3.2.2 Daňová exekuce prodejem movitých věcí	26
3.2.3 Daňová exekuce prodejem nemovitých věcí	27
3.3 Exekuce prováděná soudním exekutorem.....	28
3.3.1 Exekuce prováděná srážkami ze mzdy a jiných příjmů.....	30
3.3.2 Exekuce příkázáním pohledávky	32
3.3.3 Exekuce prodejem movitých věcí.....	32
3.3.4 Exekuce prodejem nemovitých věcí	33
3.3.5 Exekuce prodejem podniku	33
3.4 Přihlášení pohledávek do dražebního jednání.....	34
3.5 Exekuce v zahraničí	34
4 Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky	38
5 Analýza systému vymáhání pohledávek ve VZP ČR na příkladu RP Plzeň	41
5.1 Odbor pojistného a správy pohledávek	41
5.2 Analýza vývoje počtu pojištěnců	42
5.3 Analýza výběru pojistného a penále	43
5.4 Analýza měkkých forem vymáhání	48

5.4.1	Výzva	48
5.4.2	Splátkový kalendář	50
5.5	Analýza tvrdých forem vymáhání	50
5.5.1	Daňová exekuce	51
5.5.2	Exekuce vedená soudními exekutory	53
5.5.3	Dražby	57
6	Zhodnocení provedené analýzy a efektivnosti jednotlivých způsobů vymáhání pohledávek	60
7	Návrhy na zlepšení práce s vymáháním pohledávek na RP Plzeň VZP ČR	65
	Závěr	70
	Seznam tabulek a obrázků	72
	Seznam použitých symbolů a zkratek	73
	Seznam použité literatury	75

Úvod

Jako téma diplomové práce si autorka zvolila „Vymáhání pohledávek ve VZP ČR na příkladu RP Plzeň“. Důvodem pro uvedené zvolení tématu je skutečnost, že vymáhání pohledávek je v dnešní době velmi často skloňovaným pojmem, protože lidé ve společnosti buď nemají dostatečné množství finančních prostředků pro zabezpečení svých základních potřeb a na základě této skutečnosti nemohou dostát svým závazkům, nebo nedokážou či nechtějí efektivně se svými finančními prostředky hospodařit. Na základě uvedených tvrzení vznikají společnostem (věřitelům), které poskytly plnění, pohledávky po splatnosti vůči dlužníkům. Věřitelé na to musí reagovat a najít vhodný způsob, jak pohledávkám buď předejít, či se uchýlit k jejich vymáhání.

Mezi tyto uvedené společnosti patří právě i Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR, která poskytuje svým pojištěncům zabezpečení zdravotní péče hrazené z veřejného zdravotního pojištění. Vzhledem k tomu, že i ona má velké množství pohledávek po splatnosti, protože mnoho jejích pojištěnců tvoří dlužníci, kteří neplatí včas a ve správné výši pojistné na veřejné zdravotní pojištění, tak musí zaujmout pozici té strany, která musí své pohledávky vymoci za podpory nástrojů využívaných v rámci vymáhání.

Z hlediska historie vždy existoval nástroj, který vynucoval dobrovolně nesplněná úřední rozhodnutí. Již v samotném římském právu lze nalézt exekuci, která se neustále vyvíjela až se nakonec ve 3. století př. n. l. zformovala do podoby, která je relativně podobná té dnešní. Již se nehledělo pouze na personální charakter dané exekuce, ale zaměřovalo se na dlužníka nepřímou, a to přes obchodní partnery či rodinu. Taktéž již existoval první exekuční příkaz, který byl nazýván žalobou. V období od středověku do osvícenství existovala na našem území exekuce dle práv zemských či městských. Jejich průběh byl odlišný, ovšem již zde byla snaha exekuci unifikovat, ale docházelo k tomu velmi pomalu. Až rok 1896 přinesl změnu, jelikož vznikl nový exekuční řád, který měl za cíl jednoznačně oddělit exekuční řízení od nalézacího řízení, a zrychlit tak samotný průběh řízení. Dalším milníkem v historii byl i vznik První republiky. Po rozpadu Rakouska-Uherska byla potřeba v jednotlivých oblastech Československa sjednotit exekuční právo, jelikož na jedné straně země nebylo známo právo, která se používala na druhé straně země, a to zapříčinilo vznik občanského zákoníku, občanského soudního řádu a osnovy exekučního řádu, která v té době měla celkem 402 paragrafů. Také rok 1963 byl důležitým, jelikož vznikl nový občanský soudní řád, který platí do současnosti,

ale z důvodu vývoje se neustále novelizuje. Posledním rokem, který přinesl určitou změnu v tomto směru, byl rok 2001, kdy vznikl zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, který přináší do právního řádu ČR rozšíření o další druh exekuce prováděný soudními exekutory dle zcela nového zákona, který je vytvořen jako zvláštní právní předpis ve vztahu k existující obecné úpravě v občanském soudním řádu. Na základě zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků se dostal do podvědomí i pojem daňová exekuce. Pro daňovou exekuci byl ovšem velmi významný rok 2009, jelikož v uvedeném roce vznikl zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád.

Samotný koncept vymáhání ve všech regionálních pobočkách VZP ČR je velmi složitý, a proto si autorka práce vybrala pouze příklad regionální pobočky Plzeň, kde se snažila komplexně zanalyzovat vymáhání pohledávek, zhodnotit dosavadní systém vymáhání a případně se pokusit o nalezení řešení, jak zlepšit práci s vymáháním pohledávek po splatnosti.

1 Cíle a metodika

Tato diplomová práce se zabývá vymáháním pohledávek ve Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky na příkladu regionální pobočky Plzeň. Hlavním cílem této práce je na základě analýzy postupů vymáhání pohledávek ve VZP ČR na regionální pobočce Plzeň zhodnotit proces vymáhání pohledávek a pokusit se nastavit kroky, které by vedly ke zlepšení práce s vymáháním pohledávek po splatnosti. Analýza a následné zhodnocení se především soustředí na jednotlivé způsoby vymáhání dlužného pojistného a penále na veřejném zdravotním pojištění.

Práce je rozdělena do sedmi hlavních kapitol tak, aby bylo dosaženo uvedeného hlavního cíle. V úvodní části je stanoveno teoretické pojetí, které obsahuje rešerši z relevantních odborných publikací, odborného časopisu a internetových zdrojů. Teoretická část využívá deskripce a představuje základní hlediska veřejného zdravotního pojištění v ČR. Dále v této části autorka práce popisuje vymáhání pohledávek v právním systému ČR. V hlavní části práce, tedy v empirické části, se autorka práce zabývá detailní analýzou systému vymáhání pohledávek z dlužného pojistného na veřejném zdravotním pojištění v regionální pobočce Plzeň Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky. Následuje zhodnocení zjištěných údajů včetně uvedení, jak jsou jednotlivé způsoby vymáhání na příslušné regionální pobočce efektivní. V závěrečné části práce je navrhováno řešení, jak zlepšit dosavadní systém vymáhání pohledávek ve Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky na regionální pobočce Plzeň.

2 Veřejné zdravotní pojištění v České republice

Odlišný vývoj, ať již historický nebo politický, kultura či ekonomická úroveň v jednotlivých státech se odrazila nejen na zcela rozdílné organizaci, ale také na podílu statutárního zdravotního pojištění na financování a poskytování zdravotní péče. Jednotlivé reformy zdravotního pojištění jsou často v dlouhodobě neproměnlivém politickém systému spíše dlouhodobou záležitostí. [6]

„Veřejné zdravotní pojištění (dále jen „zdravotní pojištění“) je druh zákonného pojištění, na jehož základě je plně nebo částečně hrazena zdravotní péče poskytnutá pojištěnci s cílem zachovat nebo zlepšit jeho zdravotní stav. Rozsah poskytované zdravotní péče je dán zákonem č. 48/1997 Sb.“ [19]

Na základě zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, je v ČR poskytováno veřejné zdravotní pojištění. Tento zákon také přesně definuje rozsah zdravotního pojištění a podmínky, na základě nichž jsou hrazeny zdravotní služby. Také definuje způsob stanovení jednotlivých cen a úhrad léčivých přípravků včetně potravin pro zvláštní lékařské účely hrazených ze zdravotního pojištění. [10]

Veřejné zdravotní pojištění v České republice vzniká dnem narození, pokud má osoba trvalý pobyt v ČR nebo dnem získání trvalého pobytu na území ČR. Pojištění lze také nabýt tak, jestliže osoba, která doposud neměla trvalý pobyt v České republice, se stala zaměstnancem. V případě zániku pojištění se postupuje obdobně, ovšem v opačném směru. Zdravotní pojištění zaniká dnem smrti pojištěnce nebo dnem ukončení trvalého pobytu na území ČR. K ukončení dochází i dnem, kdy osoba bez trvalého pobytu v ČR již přestala být zaměstnancem. [10]

Veřejné zdravotní pojištění je v rámci ČR povinné a stejnou myšlenku sdílí také státy Evropské unie. Pojištění musí odvádět každý plátc, který je stanovený zákonem č. 48/1997 Sb. Jednotlivé typy plátců pojistného zdravotního pojištění jsou definovány v § 4 uvedeného zákona. V ČR existují tři kategorie plátců, kterými jsou státní pojištěnci, za které hradí pojistné na veřejném zdravotním pojištění stát. Dále zaměstnavatelé, kteří hradí pojistné za své zaměstnance. Poslední kategorií jsou pojištěnci, kteří jsou uvedeni v § 5 zákona o veřejném zdravotním pojištění (č. 48/1997 Sb.). Ve zmíněném paragrafu jsou definovány skupiny těchto pojištěnců: zaměstnanci, osoby samostatně výdělečně činné a osoby bez zdanitelných příjmů. [10]

2.1 Jednotliví plátcí pojistného na zdravotním pojištění

Plátcí pojistného dle § 7 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění: stát

Výčet státních pojištěnců je opravdu rozsáhlý. Zákon o veřejném zdravotním pojištění č. 48/1997 Sb. uvádí několik skupin pojištěnců, kteří spadají do kategorie státní pojištěnec. [10]

Jednotlivé skupiny patřící do kategorie státních pojištěnců jsou:

- nezaopatřené děti – dle zákona č. 117/1995 Sb., o státní podpoře, se za nezaopatřené dítě považuje dítě do ukončení školní docházky a dále poté do 26 let věku, ale musí splňovat určité podmínky. První podmínkou je ta, že se neustále připravuje na budoucí povolání. Druhou podmínkou je, že nemůže vykonávat jakoukoliv výdělečnou činnost či se připravovat na budoucí povolání, a to z důvodu nemoci. Třetí podmínkou je, že dítě není schopno vykonávat výdělečnou činnost z důvodu delšího nepříznivého zdravotního stavu, [11]
- poživatelé důchodů z důchodového pojištění – do této skupiny se řadí veškeré osoby, kterým byl přiznán důchod, ať již starobní, invalidní, vdovský/vdovecký či sirotčí,
- příjemci rodičovského příspěvku,
- ženy na mateřské a osoby na rodičovské dovolené včetně osob, které pobírají peněžitou pomoc v mateřství,
- uchazeči o zaměstnání včetně těch, kteří mají krátkodobé zaměstnání – osoby patřící do této skupiny státních pojištěnců musí být po dobu hledání zaměstnání v evidenci příslušného úřadu práce,
- osoby pobírající dávku pomoci v hmotné nouzi včetně osob, kteří jsou s nimi společně posuzované za určitých podmínek – za určité podmínky je myšleno tak, že nejsou v pracovním vztahu, nepodnikají, nejsou v evidenci uchazečů o zaměstnání, nejde o poživatele starobního, vdovského/vdoveckého či invalidního důchodu a také nesmí pobírat rodičovský příspěvek včetně toho, že nesmí jít o nezaopatřené dítě,
- dále se do této skupiny řadí osoby, které jsou závislé na péči druhých, alespoň ve II. stupni (středně těžká závislost) až IV. stupni (úplná závislost) včetně těch osob, kteří se starají o tyto lidi. Dále také osoby, které pečují o děti do 10 let, které jsou závislé na péči druhých a jsou zařazeni do tzv. I. stupně závislosti,
- osoby ve výkonu trestu odnětí svobody nebo ve vazbě, či ve výkonu zabezpečovací detence – v tomto případě je zajímavostí, že pokud osoba, která je ve výkonu trestu

odnětí svobody či ve vazbě a také je pracovně zařazena, tak pojistné na zdravotním pojištění hradí nejenom stát, ale také i zaměstnavatel, [42]

- osoby, které jsou zařazeny ve třetím stupni invalidity nebo ti, kteří dosáhli věku pro nárok na starobní důchod, ale nedokáží splnit další podmínky pro uznání důchodu, a to invalidního důchodu v uvedeném stupni či starobního, jelikož nedisponují odpracovanými roky, které jsou státem určeny),
- osoby, které se po celý den osobně a řádně starají alespoň o jedno dítě do sedmi let věku či alespoň o dvě děti do 15 let věku, ovšem nesmí mít příjmy ze zaměstnání či z podnikání,
- osoby, které jsou umístěny ve školských zařízeních za účelem výkonu ústavní či ochranné výchovy,
- osoby vykonávající dlouhodobou dobrovolnickou službu,
- žadatele o udělení mezinárodní ochrany včetně jeho dítěte, které je již narozené na území ČR, pokud nemají příjmy ze zaměstnání či z podnikání,
- za účelem dočasné ochrany do této kategorie také spadají osoby jiné státní příslušnosti, kterým bylo uděleno oprávnění k pobytu na území ČR, ovšem nesmějí mít příjmy ze zaměstnání či z podnikání,
- příjemci starobní penze na stanovenou dobu, doživotní penze či penze na přesně uvedenou dobu a vyšší důchodu,
- manželé či registrovaní partneři státních zaměstnanců podle zákona o státní službě, kteří mají nárok na to, aby jejich pojistné na zdravotním pojištění hradil stát, pokud je doprovázejí do místa jejich výkonu práce/služby v zahraničí. Ovšem za podmínky, že nemají příjem ze závislé činnosti či nepodnikají. [10]

Stát zde vystupuje v roli plátce pojistného, který hradí za výše uvedené skupiny měsíčně pojistné ve výši 13,5 % z částky, která se rovná vyměřovacímu základu pro platbu pojistného státem. V roce 2015 činila měsíční částka hrazená státem za uvedené státní pojištěnce 845 Kč, o rok později vzrostla o 25 Kč na 870 Kč a v roce 2017 se měsíční pojistné zvýšilo na 930 Kč. Vyměřovací základ v roce 2015 činil 6 259 Kč, v roce 2016 činil 6 444 Kč a v roce 2017 činí 6 814 Kč. [18], [40]

Plátcí pojistného dle § 5 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění: osoba bez zdanitelných příjmů

Plátcem pojistného je také pojištěnec, který je buď v pozici zaměstnance či osoby samostatně výdělečně činné. Také ovšem existuje plátce pojistného, který není zaměstnancem, ani osobou samostatně výdělečně činnou a ani za něj neplatí pojistné stát, ale i přesto tohoto plátce zdravotní pojišťovna vede v evidenci pojištěnců, jelikož má tato osoba trvalý pobyt na území ČR a uvedené skutečnosti trvají alespoň po celý kalendářní měsíc. Tento plátce se nazývá osoba bez zdanitelných příjmů [10]

Osoba bez zdanitelných příjmů má povinnost si platit měsíční zálohy na veřejné zdravotní pojištění ve výši 13,5 % z minimální mzdy. V roce 2016 měsíční zálohy činily 1 337 Kč, jelikož byla minimální mzda ve výši 9 900 Kč, v roce 2017 je to již 1 485 Kč každý měsíc, jelikož se na začátku roku zvedla minimální mzda o 1 100 Kč. V roce 2018 bude dokonce minimální mzda ve výši 12 200 Kč a zálohy v tomto případě budou činit 1 647 Kč každý měsíc. [18], [28]

Plátcí pojistného dle § 5 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění: osoby samostatně výdělečně činné

Osoby samostatně výdělečně činné jsou v zákoně o veřejném zdravotním pojištění č. 48/1997 Sb. přesně specifikovány, jedná se tedy o:

- osoby, které podnikají v zemědělství,
- osoby, které provozují živnost,
- osoby, které podnikají dle zvláštních právních předpisů, např. notáři, advokáti, znalci, tlumočníci, auditoři, daňoví poradci,
- osoby, které vykonávají tvůrčí či uměleckou činnost na základě autorskoprávních vztahů,
- společníci ve veřejných obchodních společnostech, příp. komplementáři v komanditních společnostech,
- osoby, které vykonávají nezávislé povolání, které není podnikáním ani živností,
- osoby, které jsou mandatáři a činní tak na základě mandátní smlouvy dle obchodního zákoníku,

- osoby, které spolupracují se samostatně výdělečně činnými osobami, pokud je možné na ně rozdělovat příjmy, které jsou dosažené výkonem spolupráce a výdaje, které je potřeba k jejich dosažení, zajištění a následnému udržení. [10]

Osoby samostatně výdělečně činné mají povinnost, která plyne ze zákona, odvést pojistné ve výši 13,5 % z dosaženého vyměřovacího základu. V případě, že vyměřovací základ by byl nižší, než minimální vyměřovací základ, tak OSVČ má povinnost odvést pojistné alespoň z minimálního vyměřovacího základu, tedy musí odvést minimální zálohu. Minimální vyměřovacím základem je dvanáctinásobek 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství. Způsob výpočtu průměrné měsíční mzdy se každý rok opakuje. Vždy je vydána aktuální vyhláška a na jejím základě se vypočte průměrná měsíční mzda. Průměrná měsíční mzda pro rok 2018 vychází z nařízení vlády č. 343/2017 Sb., ve kterém lze nalézt výši všeobecného vyměřovacího základu a koeficient pro přepočtení. [5], [18], [33]

V roce 2015 činila minimální záloha na pojistné 1 797 Kč a minimální vyměřovací základ byl 13 305,50 Kč. O rok později minimální záloha na pojistné za OSVČ vzrostla již na hodnotu 1 823 Kč a minimální vyměřovací základ činil 13 503 Kč. V roce 2017 opět záloha vzrostla o 83 Kč na 1 906 Kč a minimální vyměřovací základ činil 14 116 Kč. [33]

Plátcí pojistného dle § 5 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění: zaměstnanci

Zákon definuje, že zaměstnanec je fyzická osoba, které plynou, příp. by ji měly plynout příjmy ze závislé činnosti dle § 6 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. [10]

I pro tuto skupinu existují výjimky, které poukazují na to, kdy pojištěnec nemusí hradit zdravotní pojištění. První výjimkou je ta situace, kdy je zaměstnanec žákem či studentem, který má příjmy ze závislé činnosti za práci v praktickém výcviku. Druhé omezení je u osob, kdy jejich příjmy ze závislé činnosti jsou od daně osvobozeny či nejsou předmětem daně. Třetí výjimkou je člen družstva, který není v pracovněprávním vztahu k družstvu, ale i přesto pro něj vykonává činnost, na základě jí je odměňován. Ovšem nesmí dosáhnout v kalendářním měsíci započitatelného příjmu. Další výjimku tvoří členové okrskové volební komise či dobrovolní pracovníci pečovatelské služby, kteří ovšem nedosáhli započitatelného příjmu v kalendářním měsíci. Poslední výjimku tvoří osoby, které jsou aktivní na základě jedné či více dohod o pracovní činnosti pouze

u jednoho zaměstnavatele. Ovšem důležitou podmínkou je zde to, aby celkové příjmy v kalendářním měsíci nedosáhly započitatelného příjmu. [10]

Pojistné na zdravotní pojištění za zaměstnance odvádí zaměstnavatel. [10]

Plátcí pojistného dle § 6 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění: zaměstnavatel

Posledním typem plátcem pojistného je zaměstnavatel, který z části hradí pojistné za své zaměstnance. Ovšem je zde výjimka u zaměstnanců, kteří jsou dlouhodobě v cizině. [10]

Zaměstnavatel odvede za své zaměstnance každý měsíc pojistné na zdravotní pojištění ve výši 13,5 % z vyměřovacího základu. Vyměřovacím základem je zde úhrn příjmů ze závislé činnosti. Zaměstnanci je ze mzdy sražena 4,5 % z vyměřovacího základu na zdravotní pojištění a zaměstnavatel zaplatí zbývající část ve výši 9 % ze svých prostředků. [18]

2.2 Typy zdravotního pojištění

V České republice existují dva typy zdravotního pojištění. Oba typy se odlišují dle míry dobrovolnosti účasti na zdravotním pojištění. [6]

Prvním typem je tzv. *statutární pojištění*. Toto pojištění bylo v ČR opětovně zavedeno v letech 1992 až 1993. Celkem existují 4 základní legislativní pilíře tohoto pojištění. Za první pilíř lze označit zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění. Druhým pilířem je zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění. Třetím je zákon č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky a posledním je zákon č. 280/1992 Sb., o zaměstnaneckých zdravotních pojišťovnách. Dále je důležité zmínit, že veškeré uvedené zákony již byly novelizovány od doby svého vzniku. [6]

Systém statutárního neboli veřejného zdravotního pojištění v České republice je postaven na určitých předpokladech. Prvním předpokladem je to, že veřejné zdravotní pojištění je povinné pro všechny osoby, které mají hlášený trvalý pobyt na území České republiky, dále také i pro všechny cizince, kteří pracují u zaměstnavatele, který má sídlo v České republice. Na základě uvedených skutečností, lze jasně potvrdit, že nelze z uvedeného systému vystoupit, ale lze jej pouze přerušit, a to v případě, že osoba delší

dobu pobývá v cizině. Dlouhodobý pobyt v cizině je zcela jasně specifikován, a to tak, že pobyt musí být nepřetržitý po dobu alespoň 6 měsíců. Dále musí být učiněno písemné prohlášení a po návratu do České republiky musí být předložen doklad o uzavřeném zdravotním pojištění v cizině včetně jeho délky. [20] Dalším předpokladem je to, že každá osoba musí být pojištěna samostatně. [6]

Druhým typem zdravotního pojištění existujícího v České republice je tzv. *privátní zdravotní pojištění*. Ve vyspělých státech tvoří tzv. doplněk statutárního zdravotního pojištění. Tento typ je dobrovolný a je vhodný pro skupiny, které nemohou být zařazeny do statutárního zdravotního pojištění, například se jedná o existující specifikované skupiny cizinců (tzv. rodinné příslušníky), kteří jsou bez trvalého pobytu, ale delší dobu přebývají v České republice, protože jejich blízcí jsou v ČR zaměstnáni, ale oni zde nemohou být pojištěni ve statutárním systému zdravotního pojištění, jelikož nelze sjednat tzv. rodinné pojištění. Právě oni jsou ti zákazníci pro privátní produkt zdravotního pojištění, jelikož má velmi podobný rozsah krytí jako veřejné zdravotní pojištění. Do uvedeného typu jsou také zařazeny osoby, které jsou sice pojištěné ve statutárním systému zdravotního pojištění, ale z mnoha příčin chtějí zvýšit svoji pojistnou ochranu. Tato ochrana se zvyšuje komplementárním zdravotním pojištěním. Příkladem může být pojištění léčebných výloh v zahraničí. [6]

Autor J. Němec uvádí, že komplementární zdravotní pojištění poskytuje občanům dobrovolně se pojistit podle jejich vlastních předností nad rámec toho, co nabízí statutární zdravotní pojištění. Toto pojištění má ovšem i nějaké negativní vlivy na statutární systém. Jedním z těchto vlivů je možnost, že přispívá k inflaci cen zdravotního pojištění či k přílišnému užívání zdravotní péče i v rámci statutárního systému. Dále také uvádí, že existuje i tzv. sbírání smetany, což znamená, že nežádoucí neboli rizikové osoby se ponechají ve statutárním systému zdravotního pojištění a ti, kteří jsou méně riziková, vytěží do komplementárního systému. Existují celkem čtyři typy komplementárního systému zdravotního pojištění, a to substituční, doplňkové, alternativní a reziduální. [6]

Základní povinností každého pojištěnce je hradit si pojistné na veřejné zdravotní pojištění. Pojištěnci platí pojistné zdravotní pojišťovně, kterou si sami dobrovolně zvolili. [18]

Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění uvádí v § 8 odst. 5, že zdravotní pojišťovna plátce pojistného je povinna vymáhat včas nezaplacené pojistné včetně penále, které vzniklo neuhrazením pojistného. [10]

3 Vymáhání pohledávek v právním systému České republiky

V právním systému České republiky existuje několik způsobů vymáhání pohledávek po splatnosti. Správce daně sám volí, zda bude vymáhat nedoplatek daňovou exekucí či svoji pohledávku předá k vymožení soudnímu exekutorovi, případně nedoplatek může uplatnit i v insolvenčním řízení či jej lze přihlásit také do veřejné dražby. Taktéž sám volí způsob vymožení nedoplatku tak, aby částka nákladů spojených s vymáháním, které dlužník bude muset uhradit, nebyla ve viditelně nepřiměřené hodnotě k výši nedoplatku. [14]

Ještě než dojde k samotnému vymáhání pohledávek, předchází mu tzv. správní řízení.

3.1 Správní řízení

Zdravotní péče je poskytnuta pojištěncům, a to na základě veřejného zdravotního pojištění. VZP ČR se zabývá nejen správou ve věcech účasti na veřejném zdravotním pojištění včetně plnění povinností, které jsou s tím spojené, ale také i ve věcech placení pojistného. [38]

Proto, aby byla poskytnuta kvalitní zdravotní péče, je zapotřebí získat dostatečné množství finančních prostředků na její úhradu. Je tedy zcela zřejmé, že hrazení pojistného je založeno na principu solidarity. Je nutné, aby byl zajištěn jeho efektivní výběr. [38]

V případě správního řízení se jedná o proces, ve kterém správní orgán stanoví či zajistí práva a povinnosti osob na základě rozhodnutí včetně postupu cíleného na nucený výkon správního aktu čili rozhodnutí. [15.], [38]

VZP ČR vydává platební výměry a výkazy nedoplatků.

Platební výměry jsou rozhodnutím ve správním řízení. Ještě před vydáním samotného platebního výměru je potřeba zjistit, zda plátce pojistného skutečně nesplnil svoji povinnost a neuhradil pojistné a penále. Pokud nedojde k úhradě, tak regionální pobočka přistoupí ke kroku oznámení dluhu formou zaslání vyúčtování. V případě, že ani přes zaslání vyúčtování dobrovolně dlužné částky neuhradí, je příslušná regionální pobočka povinna zahájit správní řízení ve věci vyměření pohledávek. Následně je vydáno oznámení o zahájení správního řízení. Pokud se dlužník nevyjádří do uvedeného termínu k oznámení, VZP ČR vydá platební výměry na pojistné a na penále. [38]

Na samotné řízení spojené s *výkazem nedoplatků*, kterým lze také předepsat neuhrazené pojistné a penále, se již nevztahují obecné předpisy o správním řízení, za předpokladu, že obě strany s výkazem nedoplatků souhlasí. Důležité je podotknout, že výkaz nedoplatků je dnem doručení vykonatelným. [38]

Správní řízení je upraveno zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád. Proces probíhá v několika fázích. Na počátku se jedná o zahájení řízení, následně se zjišťují podklady pro rozhodnutí. Následuje již platné rozhodnutí a poté jeho přezkoumání. V případě nesouhlasu s rozhodnutím je možnost do 15 dnů ode dne rozhodnutí podat odvolání. Pokud je zde důvodné, že bylo pochybováno o tom, zda rozhodnutí je vůbec v souladu se všemi právními předpisy, tak dochází k přezkumnému řízení platného rozhodnutí. Lze také obnovit řízení, pokud vyšly najevo nové skutečnosti, které mají vliv na již pravomocné rozhodnutí. [15]

Vzhledem k tomu, že nebyla povinnost splněna dobrovolně, protože nedoplatek dosud nebyl uhrazen, lze vymáhat pohledávku. [15]

3.2 Daňová exekuce

Vzhledem k tomu, že Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky velmi často využívá tohoto způsobu vymáhání dlužného pojistného na veřejné zdravotní pojištění a z toho plynoucího penále, tak právě ona zde vystupuje jako správce daně, a proto tento typ bude detailně popsán. [39]

Základním procesněprávním předpisem, který se zabývá daňovou exekucí je zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád. Správce daně volí dle svého uvážení, jakým způsobem samotnou daňovou exekuci provede. Nejdříve se využije § 177-232 daňového řádu a až poté je možno využít přiměřeně zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. [8]

Daňový řád dle § 177 přesně definuje vztah k občanskému soudnímu řádu. Na základě tohoto stanoví, pokud je správce daně v roli exekučního orgánu, tak se jeho pravomoci upravují dle zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ale pokud je správce daně v roli oprávněného z exekučního titulu, tak se použije obdobně ustanovení občanského soudního řádu, které upravuje postavení oprávněného. Toto znamená, že pokud nelze nalézt odpověď na otázku v daňovém řádu, tak se využije ustanovení občanského soudního řádu. [14]

Daňová exekuce využívá různých způsobů vymáhání. Prvním z využívaných způsobů je postižením majetkových práv, pod které spadají tyto formy daňových exekucí:

- srážky ze mzdy,
- příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb,
- příkázáním jiné peněžité pohledávky,
- postižením jiných majetkových práv. [8], [14]

Druhým způsobem je prodej movitých věcí a posledním, tedy třetím způsobem je prodej nemovitostí. [8], [14]

Aby daňová exekuce mohla být vůbec nařízena, předchází jí určité předpoklady, které musí být splněny. Těmi předpoklady jsou:

- dlužník v předem zákonem stanovené době nezaplatil splatný daňový nedoplatek či jinou peněžní povinnost,
- je vydán vykonatelný exekuční titul,
- pohledávka není promlčena, tudíž právo vymáhat nezaniklo. [8]

Velmi důležité je pro správce daně než vůbec samotnou daňovou exekuci nařídí, posoudit nejen majetkové poměry dlužníka, tak i samotný efekt daňové exekuce, což znamená, že musí vzít v potaz výši pohledávky a náklady na její vymožení. [8]

Nařízení daňové exekuce

Proto, aby daňová exekuce byla vůbec nařízena, tak musí být vydán exekuční příkaz. Úkonem vydání tohoto příkazu nastává samotné zahájení exekučního řízení. Tento příkaz musí být vydán tehdy, když existuje vykonatelný exekuční titul. Mezi exekuční tituly lze zařadit vykonatelný výkaz nedoplatků, vykonatelný zajišťovací prostředek či jiné vykonatelné rozhodnutí (například platební výměr). [8], [14]

Exekuční příkaz musí mít určité náležitosti, které stanovuje § 102 odst. 1 daňového řádu. Mezi tyto náležitosti lze zařadit označení správce daně, který rozhodnutí vydal, číslo jednací, označení příjemce exekučního příkazu, uvedení právního předpisu, dle kterého bylo rozhodováno, pokud je nutné stanovit, tak i dobu k plnění, dále poučení, podpis úřední osoby včetně jména, pracovního zařazení a úředního razítka a také datum, kdy byl exekuční příkaz podepsán. Mimo uvedeného výčtu náležitostí § 178 daňového řádu uvádí, že je zapotřebí uvést způsob provedení daňové exekuce, výši nedoplatku,

na základě kterého je exekuce nařizována a výši exekučních nákladů včetně odvolání se k exekučnímu titulu, na základě jehož je exekuce nařízena. [14]

Exekuční náklady je vždy, pokud je daňová exekuce oprávněná, povinen uhradit dlužník. Jedná se tzv. kompenzaci nákladů za její nařízení. Výše těchto nákladů nařizuje v exekučním příkazu právě správce daně. Uvedené náklady upravuje samotný § 183 daňového řádu, který stanovuje, že náklady činí 2 % z hodnoty vedené daňové exekuce. Nejnižší částka exekučních nákladů je 500 Kč a naopak nejvýše lze určit částku 500 000 Kč. Při výpočtu částky exekučních nákladů se vychází z vymáhané částky, která je následně zaokrouhlena, a to na celé stokoruny dolů. Důležité je také podotknout, že exekuční náklady lze požadovat pouze jednou u daného vymáhaného nedoplatku. [14]

Dlužník může proti exekučnímu příkazu podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení. Odvolání podává ke správci daně, který exekuční příkaz vydal. Uvedené odvolání musí obsahovat určité náležitosti dle § 112 daňového řádu. Mezi zmíněné náležitosti patří opět označení správce daně, který vydal exekuční příkaz, označení subjektu, který se odvolává, číslo jednací, důvod, pro který se odvolává, dále musí předložit důkazní prostředky a návrh na jakoukoliv změnu. [8], [14]

Důležité je pro nařízení daňové exekuce, aby exekuční příkaz byl doručen všem příjemcům rozhodnutí, kterými jsou dlužník, poddlužník, ručitel či jiné zúčastněné osoby, kterým exekuční příkaz ukládá povinnost. [8], [14]

Před podrobnějším popsáním jednotlivých typů daňových exekucí, budou představeny tři zásadní pojmy, které bezpochyby patří k tomuto tématu. Těmito pojmy jsou dlužník, správce daně a poddlužník. [8]

Dlužníkem je osoba či subjekt, kterému vznikl určitý nedoplatek, který do dané lhůty neuhradil. [8]

Poddlužník je subjekt (zaměstnavatel v případě srážek ze mzdy, poskytovatel peněžních služeb v případě přikázání pohledávky z účtu, věřitel či odběratel v případě přikázání jiné peněžité pohledávky, a pokud jde o postižení jiných majetkových práv, tak jde o obchodní společnost či družstvo), u kterého má dlužník pohledávku. [8]

Správce daně je správní orgán či orgán veřejné moci, kterému je v rozsahu zákonem či dle zákona svěřena určitá působnost právě v oblasti správy daní. [14]

Přednostní pohledávky je termín, který je definován přímo zákonem č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. Ten v § 279 odst. 2 uvádí přesný výčet všech přednostních pohledávek. Mezi přednostní pohledávky jsou zařazeny položky jako výživné, náhrady újmy způsobené poškozenému ublížením na zdraví či úmyslnými trestnými činy, dále daně, poplatky a obdobné peněžité plnění. Také pohledávky z náhrady přeplatků na dávkách nemocenského, důchodového a úrazového pojištění, dále pohledávky pojistného na sociální zabezpečení, **veřejné zdravotní pojištění** a státní politiku zaměstnanosti. Mezi přednostní pohledávky se také řadí příspěvky na úhradu potřeb dítěte, které je svěřené do pěstounské péče, či náhrady přeplatků na podpoře v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci, na dávkách státní sociální podpory a regresní náhrady dle zákona o nemocenském pojištění. Posledním bodem přednostních pohledávek jsou ty náhrady mzdy, odměny, platu a sníženého platu či odměny, které byly poskytovány v období prvních dvou kalendářních týdnů a v období od 01.01.2011 do 31.12.2013 prvních tří týdnů, kdy dlužníci byly v dočasné pracovní neschopnosti či v karanténě. [1], [3], [34]

Ostatní pohledávky po splatnosti, které jsou vymáhány, ale nejsou zde uvedeny, jsou takzvané nepřednostní pohledávky. [8]

3.2.1 Daňová exekuce postižením majetkových práv

Pod daňovou exekuci postižením majetkových práv spadají tyto formy daňových exekucí, a to srážkou ze mzdy, příkázáním pohledávky z účtu vedeného u peněžního ústavu a příkázáním jiné peněžité pohledávky, příp. ještě existuje varianta postižením jiných majetkových práv. [8]

Daňová exekuce srážkou ze mzdy

Tento způsob daňové exekuce postižením majetkových práv je v praxi nejčastěji realizován. V tomto případě je za mzdu považována samotná mzda, jiné druhy odměn za práci, která byla vykonávána a jiné příjmy, které přesně stanovuje § 299 občanského soudního řádu. Do takzvaných jiných příjmů se řadí plat, odměna z dohody o pracovní činnosti, odměny členů zastupitelstva územních samosprávných celků, dávky státní podpory, které ovšem nejsou pouze jednorázové. Dále se tam zahrnují příjmy, které jsou

dávány místo odměny za práci či jsou poskytovány mimo ni, jako např. náhrady mzdy, příp. platu, ošetřovné, vyrovnávací příspěvky v mateřství a těhotenství, důchody, stipendia, odstupné, výsluhové příspěvky vojáků atd. Výčet § 299 odstavce 1 je opravdu rozsáhlý, a proto zde byly uvedeny nejčastější příklady. [8]

V případě, že správce daně zjistí z dostupných zdrojů, že lze dlužníkovi postihnout alespoň jeden jakýkoliv příjem, tak vydá ihned exekuční příkaz. Dostupnými zdroji je myšleno, že informace získá z prohlášení o majetku dlužníka, z místního šetření, z daňové kontroly, vyhledávací činnosti či získání informací dle § 57 daňového řádu. [8]

Zmíněný paragraf uvádí, že veškeré orgány veřejné moci a osoby, které spravují evidenci osob či věcí, poskytující plnění či získávající jiné informace, které jsou potřebné pro správu daní, jsou povinny poskytnout veškeré údaje správci daně. Dále jsou povinny poskytnout součinnost také zdravotní pojišťovny, veškeré bankovní instituce, společnosti nabízející poštovní služby, firmy podnikající v periodickém tisku a podnikatelské subjekty, které poskytují veřejně dostupnou telefonní službu. [3], [8]

Vzhledem k tomu, že VZP ČR je zdravotní pojišťovnou, také shromažďuje mnoho informací o svých pojištěncích, a to např. zda je dlužník někde zaměstnán nebo kdo za něj hradí veřejné zdravotní pojištění či je dokonce vůbec momentálně pojištěn v České republice. Na základě všech těchto dotazů musí být schopna poskytnout v rámci součinnosti se třetími osobami informace správci daně či soudním exekutorům.

Tato exekuce začíná tím, že je doručen exekuční příkaz poddlužníkovi, tedy plátcí mzdy. Tento plátcí mzdy musí od okamžiku obdržení exekučního příkazu provádět srážky ze mzdy a deponovat je do nabytí právní moci exekučního příkazu. Takto se daňová exekuce provádí až do stanovené částky uvedené v exekučním příkazu. V případě, že dlužník změní zaměstnání, tak se daňová exekuce vztahuje dále i na jeho mzdu u nového plátce. Novému zaměstnavateli, tedy plátcí mzdy, je doručen původní exekuční příkaz včetně rozhodnutí o tom, že má dále pokračovat ve srážkách ze mzdy dlužníka. V rozhodnutí o pokračování srážek ze mzdy má již uvedený přesný vymáhaný nedoplatek včetně pořadí pohledávky, které musí zůstat v původním stavu. Také opravné prostředky již nejdou proti rozhodnutí o srážkách ze mzdy uplatnit. V realitě se velmi často lze setkat i s případy, kdy má dlužník dva či více plátců mzdy. Poté je na správci daně, aby určil část základní částky, kterou poddlužník nemá srážet.

Samozřejmostí je, že uvedený způsob s sebou přináší mnoho povinností, které jsou určené zúčastněným stranám. Strana dlužníka má povinnosti nahlásit do 8 kalendářních dnů to, že mu vznikl či zanikl nárok na mzdu u plátce mzdy. Na druhé straně plátce mzdy má povinnost takovou, že ve stejném časovém rozmezí jako dlužník, musí nahlásit správci daně informace o tom, kdy u něj dlužník nastoupil, kdy zaměstnání ukončil a příp. zda zná nového plátce mzdy, ke kterému nastoupil. Pokud nebude splněná nějaká z výše uvedených povinností, může správce daně jakékoliv straně uložit pokutu až ve výši 50 000 Kč. [8], [14]

Daňová exekuce příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb

Daňová exekuce příkázáním pohledávky z účtu u jakéhokoliv peněžního ústavu patří mezi druhý v praxi nejpoužívanější způsob vymožení u daňových exekucí postižením majetkových práv. [8]

Roli poddlužníka zde hrají jednotlivé tuzemské, ale i zahraniční banky, spořitelní a úvěrová družstva a jiné platební instituce. [8]

Tato daňová exekuce začíná tím, že je doručen exekuční příkaz poddlužníkovi, tedy bance. Banka musí od okamžiku obdržení exekučního příkazu srazit a deponovat částku uvedenou na exekučním příkazu z jakéhokoliv účtu dlužníka, ať již běžného, vkladového či jiného, vedeného v jakékoliv měně, a to až do nabytí právní moci exekučního příkazu. Po nabytí právní moci musí celý finanční obnos odeslat správci daně na jeho bankovní účet. Provedením daňové exekuce zaniká exekuční příkaz. [8]

Peněžní ústav je povinen od okamžiku obdržení exekučního příkazu po celou dobu trvání daňové exekuce jakýkoliv způsobem nevyplácet finanční prostředky dlužníkovi z jeho účtu, a to až do výše stanovené exekučním příkazem. Účet je takto blokován po dobu 6 měsíců ode dne vyrozumění o právní moci exekučního příkazu, a to v případě, že dlužník nemá v den vydání exekučního příkazu dostatečné množství peněžních prostředků na účtu či blokováných účtech. V praxi je časté, že dlužník má u jednoho poskytovatele peněžních služeb více účtů, v tom případě se exekuční příkaz vydává na všechny účty a na správci daně je, aby stanovil pořadí, v jakém mají být peněžní prostředky odepsány. [14]

Daňová exekuce příkazáním jiné peněžité pohledávky

Jako třetí způsob v pořadí daňových exekucí postižených majetkových práv je příkazání jiné peněžité pohledávky. Jak již z názvu vyplývá, jedná se o postižení jiné peněžité pohledávky, která ovšem není nárokem na mzdu či na pohledávku z účtu. Tuto pohledávku má dlužník za třetími osobami. V tomto případě v roli poddlužníka vystupuje třetí osoba. Zvláštností zde je to, že exekuci lze nařídit i v případě, že pohledávka bude splatná teprve v budoucnu. [8]

Velmi častým případem této exekuce bývá postihnutí daňového bonusu. Poplatník daně z příjmů fyzických osob má podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, nárok na daňové zvýhodnění. Toto daňové zvýhodnění se vztahuje na vyživované dítě, které s ním žije ve společné domácnosti. V případě, že nárok poplatníka bude vyšší, než je jeho daňová povinnost, tak poté rozdíl je nazýván daňovým bonusem, který lze exekučně postihnout. [8], [16], [24]

Daňová exekuce postižením jiných majetkových práv

Daňová exekuce postižením jiných majetkových práv je zajímavá tím, že předmětem, který zde hraje zásadní roli je jiné právo dlužníka. Toto právo musí mít majetkovou hodnotu, nesmí být spojeno s osobou dlužníka a musí být převoditelné na jiný subjekt. V tomto případě jde o postižení podílu v obchodních společnostech včetně členských práv v družstvu, dále právo dlužníka na finanční prostředky, které jsou uloženy na účtu někoho jiného, proti majiteli účtu a také právo na vydání či dodání movité věci, právo na vydání cenného papíru nebo peněžité částky ze soudní úschovy. [14]

Ovšem ani tento typ daňové exekuce nemůže postihnout osobní autorská práva, právo na výživné, právo dědické, poštovní licence a licence k provozu televizního a také rozhlasového vysílání. [8]

Průběh daňové exekuce je téměř shodný s průběhem daňové exekuce v případě srážek ze mzdy. Pouze je zde známý jen jeden rozdíl, a tím je povinnost správce daně upřesnit způsob, místo a dobu plnění pohledávky i v případě, že pohledávka nastane až v budoucnu. [8]

3.2.2 Daňová exekuce prodejem movitých věcí

Daňová exekuce prodejem movitých věcí se provádí nejprve soupisem movitých věcí a následně poté jejich zpeněžením. [8]

Daňovou exekuci prodejem movitých věcí má na starosti daňový exekutor, který nejprve musí vytvořit a následně doručit exekuční příkaz k prodeji movitých věcí dlužníkovi. V případě, že tyto věci se nachází ve společném jmění manželů je zapotřebí ho doručit i manželovi dlužníka. V případě, že dlužník vlastní zaknihované a imobilizované cenné papíry, tak musí být exekuční příkaz doručen centrálnímu depozitáři cenných papírů. Poté je proveden soupis věcí včetně jejich odebrání a zajištění a také se zjišťuje jejich cena a následně se uvedené věci prodají v dražbě. [8], [14]

Do soupisu movitých věcí se zapisují jen ty, které dlužník může postrádat a ty které se dají nejsnáze prodat. Jedná se o peníze, předměty drahých kovů a kamenů, cenné papíry, kožesiny, automobily a starožitnosti. Pokud dlužník vlastní kulturní či národní kulturní památky, sbírky muzejní povahy a sbírkové předměty, které jsou jejich součástí a předměty kulturní hodnoty, tak tyto předměty jsou nabídnuty ke koupi příslušné organizační složce státu. Hodnotu těchto věcí určuje stanovený znalec. Lze také sepsat rychle se kazící věci, pokud se zajistí jejich rychlý prodej, ovšem za předpokladu, že není dostatek jiných předmětů vhodných k soupisu. [8], [14]

Lze samozřejmě provést i soupis věcí, jejichž prodej je zakázán či nejsou bez povolení neobchodovatelné. Příkladem může být denaturovaný líh nebo zbraně. Tyto věci lze prodat, ovšem pouze za předpokladu, že se prodají pouze osobě, která je k jejich nákupu zákonem oprávněna a mimo dražbu. [8], [14]

Existují také věci, které mohou být ze zákona ze soupisu vyloučeny. Konkrétně se jedná o věci movité povahy, které tvoří příslušenství k nemovitosti. Ovšem nejen ze zákona lze vyloučit věci ze soupisu, ale také rozhodnutím správce daně, který sám rozhodne, zda věc ze soupisu majetku dlužníka vyloučí. [8], [14]

Po soupisu všech vhodných věcí, daňový exekutor vytvoří protokol o soupisu movitých věcí, ve kterém uvede identifikaci věcí včetně jejich popisu, předpokládaný výtěžek z prodeje, způsob zajištění jednotlivých věcí a také identifikuje veškeré spoluvlastníky sepsaných věcí. [8]

Po vytvoření protokolu o soupisu movitých věcí je nutností zjistit cenu jednotlivých zabavených věcí. Cena se zjišťuje stanovením dle právních předpisů, odhadem (u věci rychle se kazící povahy) a znalcem. [8], [14]

Posledním krokem v tomto typu daňové exekuce je prodej věci v dražbě. [8], [14]

3.2.3 Daňová exekuce prodejem nemovitých věcí

Tento poslední způsob, kdy lze realizovat daňovou exekuci, je možný pouze v případě, že dojde k prodeji nemovitosti či alespoň spoluvlastnického podílu, který je ve vlastnictví dlužníka. Exekuční příkaz se vztahuje nejen na samotnou nemovitost, ale také na její příslušenství. [8], [14]

Průběh tohoto typu daňové exekuce opět začíná stejně jako v jiných případech doručení exekučního příkazu. Tento příkaz se doručuje nejen dlužníkovi, ale také manželovi dlužníka, pokud ovšem je majetek, který by měl být prodán ve společném jmění manželů. Dále také musí být doručen případným spoluvlastníkům nemovitosti a hlavně katastrálnímu úřadu. [8], [14]

O nabytí právní moci exekučního příkazu musí být příslušný katastrální úřad také vyrozuměn. [14]

Do 15 dnů od oznámení exekučního příkazu musí dlužník nahlásit existenci předkupních práv a dalších práv a závad, kterými je nemovitost zatížena. Jedná se o věcná břemena či nájemní práva, která dlužníka k něčemu zavazují. [8]

Následně poté dojde k ustanovení znalce, který ocení nemovitost včetně jejího příslušenství a jednotlivých práv a závad s ní spojených. Následně na to správce daně stanoví cenu rozhodnutím dle znaleckého posudku. Po vydání uvedeného rozhodnutí lze již nařídit dražbu nemovitosti. [8]

Po skončení dražby, udělení příklepu a zaplacení nejvyššího dražebního podání musí být o těchto skutečnostech obeznámen příslušný katastrální úřad, který ve své evidenci zaznamená změnu vlastníka nemovitosti. [8], [14]

V případě, že nemovitost v prvním kole dražebního jednání nebyla prodána lze nařídit opakovanou dražbu, ovšem za předpokladu, že již uplynuly alespoň 3 měsíce ode dne původní dražby. [8], [14]

3.3 Exekuce prováděná soudním exekutorem

Jak již bylo zmíněno v případě daňových exekucí prováděných na základě daňového řádu, existují také exekuce, které jsou prováděny soudními exekutory na základě zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). [8]

„Exekuční řád je založen na vztahu subsidiarity k občanskému soudnímu řádu, což znamená, že se použije občanský soudní řád tam, kde exekuční řád nemá zvláštní ustanovení.“ [8, str. 440]

Smyslem tohoto způsobu exekuce je stejně jako u daňové exekuce, uhrazení pohledávek věřitele. Základní odlišností od daňové exekuce je to, že vše je již plně v kompetenci soudního exekutora, který volí jednotlivé způsoby provedení exekuce. [8]

Soudní exekutor

Soudní exekutor je fyzická osoba. Tato osoba musí splňovat předpoklady dle exekučního řádu, na základě jichž ji stát pověřil exekutorským úřadem. Na základě tohoto pověření soudní exekutor provádí nucený výkon exekučních titulů a další činnosti s tím spojené dle uvedeného zákona. Exekutor exekuční a další činnost vykonává nezávisle a za úplatu. [8], [9], [12]

Předpoklady pro to, aby se občan České republiky stal exekutorem, jsou plná způsobilost k právním úkonům, získání úplného vysokoškolského vzdělání na jakékoliv právnické fakultě v České republice, bezúhonnost a alespoň tříletá exekutorská praxe včetně složení exekutorské zkoušky. Ministr spravedlnosti následně jmenuje exekutora do exekutorského úřadu, a to na návrh Komory ČR. [8], [12]

V případě, že lze jmenovat exekutora do exekutorského úřadu, tak lze i to, že výkon exekutorského úřadu zanikne, a to smrtí exekutora či jeho prohlášením za mrtvého, odvoláním pokud pozbyl státní občanství ČR nebo pokud byl zbaven způsobilosti k právním úkonům či mu byla způsobilost omezena. Lze jej také odvolat na základě návrhu Exekutorské komory ČR, a to v těch případech, kdy exekutor sám podá žádost o odvolání, pokud byl exekutor pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin, pokud mu to jeho zdravotní stav nedovolí alespoň po dobu jednoho roku vykonávat exekuční činnost, pokud nemá uzavřené pojištění odpovědnosti za škodu a pokud si do tří měsíců od jmenování nezahájí exekuční činnost. [8]

Exekutorská komora ČR je právnickou osobou. Je to organizace profesní samosprávy, která sdružuje soudní exekutory. Jakýkoliv soudní exekutor je ze zákona povinen být jejím členem. Statutárním orgánem komory je její prezident, který jedná jejím jménem. V současné době tento post vykonává Mgr. Pavla Fučíková. [23]

Exekuční řízení

Exekuční řízení je zahájeno dnem, kdy byl doručen exekuční návrh exekutorovi. Návrh na exekuci a pověření soudního exekutora podává oprávněný (věřitel) na dlužníka, který zde vystupuje v roli povinného. Důležitým předpokladem pro to, aby exekuce mohla být vůbec zahájena, je pro oprávněného exekuční titul. Exekuční titul musí být vykonatelný, tudíž musí splňovat materiální (přesná specifikace účastníků řízení, práv a povinností včetně stanovení rozsahu a doby k plnění) a formální náležitosti (stanovení lhůty, ve které musí být povinnost splněna), a oprávněný jím musí disponovat, jelikož ho spolu s návrhem předkládá exekutorovi. [8], [9], [12]

Při výběru soudního exekutora je zcela na oprávněném, na jeho svobodném rozhodnutí, koho si určí, aby vymohl jeho pohledávky. [8], [9]

Exekuce neustále probíhá až do doby jejího ukončení. To nastává tehdy, když jsou vymoženy pohledávky včetně nákladů exekuce, když došlo k zastavení exekuce nebo když došlo ze strany soudu k pověření jiného exekutora k provedení exekuce či soud rozhodl o vyloučení dosavadního exekutora. [8]

Náklady exekučního řízení

Se samotnou exekucí jsou pro dlužníka spojeny i náklady exekuce. Ty se skládají z odměny exekutora, náhrady hotových výdajů účelně vynaložených nebo paušálně určených, náhrady za ztrátu času při výkonu exekuce, náhrady za doručení písemností a náhrada včetně odměny správci podniku, je-li správce či soudní exekutor plátcem daně z přidané hodnoty, poté nákladem exekuce je uvedená daň z přidané hodnoty. [25]

Na náklady účelně vynaložené k vymáhání má oprávněný právo, konkrétně na jejich náhradu. Náklady oprávněnému hradí povinný a totéž se děje i na straně soudního exekutora, kterému vzniklé náklady při výkonu exekuce, hradí také povinný. Uvedené náklady vždy určuje soudní exekutor dokumentem, který je nazýván příkaz k úhradě nákladů exekuce. V případě, že exekuce byla skončena zastavením a nikoliv vymožením hradí náklady ta strana, která zastavení zavinila. [25]

Způsoby exekuce prováděné soudním exekutorem

Jednotlivými způsoby exekuce, které využívá soudní exekutor, jsou příkázání pohledávky, srážkou ze mzdy a jiného příjmu dlužníka, prodej nemovitých věcí (domů, pozemků a jiných nemovitých věcí), prodej movitých věcí, zřízením exekutorského zástavního práva na nemovitosti dlužníka (pro zajištění lepšího postavení oprávněného v případě, že se povinný vyskytne v insolvenční), exekuce postižením závodu a exekuce pozastavením řidičského oprávnění (pouze pro vymáhání výživného na nezletilé dítě). [12], [26]

Způsob vymožení exekuce si zvolí exekutor zcela sám, pouze se musí držet určitých pravidel. První pravidlo je takové, že pokud se jedná o zaplacení peněžité částky, lze exekuci aplikovat pouze těmito způsoby: srážkami ze mzdy a jiných příjmů, příkázáním pohledávky, prodejem nemovitých a movitých věcí či prodejem podniku. V druhém případě, jestliže pohledávka není peněžité formy, tak se exekuce řídí povahou uložené věci. Toto tvrzení lze jasně specifikovat tím, že se jedná o vyklizení, odebrání, případně rozdělení společné věci nebo provedení práce či výkonu. Třetím pravidlem je fakt, jestliže je vedena zajištěná pohledávka, volí se poté způsob prodeje zastavených věcí a nemovitostí. Exekutor by se měl vždy řídit heslem, exekuci provést účelně a rychle. [8], [9]

3.3.1 Exekuce prováděná srážkami ze mzdy a jiných příjmů

Tento způsob je druhým nejvyžívanějším způsobem exekuce v České republice. Předmětem tohoto způsobu exekuce je určité právo povinného na výplatu mzdy či jiného příjmu vůči jeho plátcí mzdy. [1], [9]

S tímto je spojený pojem mzda. “Mzdou se rozumí odměna za práci, náhrada mzdy, příjmy ze závislé činnosti, funkční požitky apod.“ [8, str. 487]

Jak již ze svého názvu vyplývá, jedná se o provedení srážek ze mzdy, příp. jiných příjmů (mateřská, rodičovská, důchody, sociální dávky) povinného, jelikož oprávněný vede pohledávku po splatnosti vůči povinnému, a proto podal exekuční návrh k soudnímu exekutorovi. [8]

Z hlediska průběhu tohoto typu exekuce, je nejprve plátcí mzdy doručen exekuční příkaz. Exekuční příkaz musí být také doručen i oprávněnému a povinnému. Od data doručení je plátcé mzdy (např. zaměstnavatel) povinen provádět srážky ze mzdy

dlužníka. V případě, že se v průběhu exekuce změní plátce mzdy, tak se vztahuje povinnost provádět srážky i na nového plátce mzdy. Nový plátce mzdy je povinen strhávat finanční prostředky ze mzdy již ode dne kdy se o exekučním příkazu dozvěděl, ať již od samotného povinného či od předešlého plátce mzdy. Od předešlého plátce mzdy se musí nový plátce mzdy dozvědět o exekuci na základě potvrzení o zaměstnání, které by měl zaměstnanec předložit v den nástupu do nového zaměstnání. Potvrzení o zaměstnání má povinnost vydat každý zaměstnavatel, v případě, že zaměstnanec u něho přestane pracovat. Nový plátce mzdy má povinnost od okamžiku zjištění nahlásit soudnímu exekutorovi, který vydal exekuční příkaz, informaci, že povinný byl u něj zaměstnán. Analogicky je s tímto spojeno, že předešlý plátce mzdy má povinnost do jednoho týdne danému soudnímu exekutorovi sdělit informaci o tom, že povinný u něho přestal pracovat, dále musí zaslat informaci o výši všech srážek, které povinnému provedl a také seznam všech exekucí, které vedl na dotyčného včetně uvedení, zda šlo o přednostní či nepřednostní pohledávky. [8], [35]

Tento způsob exekuce neustále vzbuzuje vlnu emocí a je třeba se nad tímto tématem hlouběji zamyslet. V odborném článku autora Mgr. Tomana je uváděno, že plátcům mzdy jsou nejen technicky, ale i administrativně vytíženi v rámci všech povinností, které jsou spojené s výkonem srážek ze mzdy svých zaměstnanců. Na základě toho se v současné době začíná uvažovat o tom, že do občanského soudního řádu by mohlo být zakomponováno, že i plátce mzdy má nárok na paušální náhradu nákladů, kterou má spojenou s prováděním srážek ze mzdy svých zaměstnanců. Platí to i v případě, že plátce mzdy by uplatňoval nárok před všemi přednostními pohledávkami, jako jsou například vyživovací povinnosti, zdravotní pojištění apod. Dle uvedeného tvrzení je třeba se zamyslet nad otázkou, zda plátce mzdy má vůbec nárok na tyto náklady, jelikož provádění srážek ze mzdy je jeho zákonnou povinností. V praxi se autorka práce velmi často setkává s tvrzením, že mzdové účetní pro výpočet jednotlivých srážek využívají informační systém, ovšem i přesto se stále objevují systémové chyby v metodice zadávání údajů či postupu při výpočtu srážek. Je tedy zřejmé, že by mělo dojít ke zjednodušení v postupu při provádění srážek ze mzdy, a ochraňovat tak nejen oprávněného, ale i povinného. Srážky ze mzdy jsou komplexní problematikou ze strany plátce mzdy, který musí kontrolovat nejen pořadí a přednost pohledávek, nařízení, provádění a výplatu srážek (na základě doručení exekučního příkazu, právní moci či

jiných rozhodnutí souvisejících), problematiku několika plátců mzdy, ale také se musí brilantně vyznat v postupu při výpočtu výše jednotlivých srážek. [7]

3.3.2 Exekuce příkázáním pohledávky

Nejčastěji používaným způsobem provedení exekuce je příkázání pohledávky z účtu. V případě, že exekutor získá informaci, že povinný je majitelem jakéhokoliv účtu (běžného, sporožirového či účtu u stavební spořitelny atd.), tak jej postihne exekučním příkazem. Exekuční příkaz musí obsahovat číslo účtu a banku, ve které se účet nachází. Na exekuční příkaz reaguje peněžní ústav, u kterého je účet povinného veden, zablokováním uložených peněžních prostředků až do výše uvedené na exekučním příkazu. Jestliže na účet v průběhu exekuce přijdou jakékoliv peněžní prostředky, banka je povinna tyto prostředky blokovat do vydání právní moci exekučního příkazu a následně po obdržení právní moci je musí odeslat soudnímu exekutorovi. [1], [8], [9]

V případě, že není na blokovaném účtu dostatek finančních prostředků, peněžní ústav je povinen po dobu šesti měsíců deponovat veškeré peněžní prostředky, které se na něm nalézají, ale pouze do výše pohledávky. Po uplynutí této lhůty je banka povinna blokované finanční prostředky zaslat soudním exekutorovi. [8], [9]

Vkladní knížky, cenné papíry a akcie již neprobíhají v režimu exekuce příkázáním pohledávky, ale prodejem movitých věcí. [8]

3.3.3 Exekuce prodejem movitých věcí

Tento způsob je při provádění exekuce velmi častý. Primárně se exekutor vždy snaží dohledat veškeré movité věci držené dlužníkem a následně vytvořit jejich soupis. Ihned po soupisu movitých věcí je zajistí a převezme do své úschovy. V úschově tyto věci čekají až do doby nařízené dražby. Soudní exekutor je povinen vydat dražební vyhlášku, ve které specifikuje předměty prodeje včetně ceny. Dále v ní musí být bezesporu uvedeno datum a čas, místo konání dražby, zda se dražší věc samostatně či v souboru, nejnižší podání a také to, zda je vyžadováno zaplacení jistoty včetně způsobu zaplacení. Při stanovení ceny využívá buď znaleckého posudku či jí určuje zcela sám. Vyvolávací cena movité věci je vždy stanovena ve výši jedné třetiny její ceny. Pokud soudní exekutor sepíše movité věci typu stroje a výrobní zařízení, je pro něho účelnější tyto věci ponechat na místě. Předpokladem tohoto způsobu exekuce je to, že povinný

nesmí s věcmi uvedenými v soupisu nikterak nakládat, tedy nesmí je prodat či jakkoliv zatížit. [8], [9]

Ovšem pokud by exekutor chtěl postihnout vkladní listy, akcie, směnky, šeky či jiné listinné cenné papíry, tak by se musel především řídit jejich povahou a stanoviskem oprávněného. Nejprve by vyzval toho, kdo má plnit, aby uhradil vymáhanou pohledávku, nebo soudní exekutor zpeněží cenné papíry. Samozřejmě, že může aplikovat oba způsoby, a to například u akcií. Nejdříve soudní exekutor vyzve k uplatnění nároku na dividendu a poté prostřednictvím obchodníka s cennými papíry může akcie prodat. [8], [9]

3.3.4 Exekuce prodejem nemovitých věcí

Tento typ exekuce je velmi obtížný. Primárně musí soudní exekutor zjistit, zda povinný je vůbec vlastníkem nemovitosti, či pouze jejím spoluvlastníkem anebo má nemovitost ve společném jmění manželů. V případě, že alespoň jedna z uvedeného výčtu zjištění je pozitivní, soudní exekutor vydá exekuční příkaz na prodej nemovité věci. Tento exekuční příkaz zašle oprávněnému, povinnému a katastrálnímu úřadu, který na listu vlastnictví vyznačí onu poznámku o exekučním příkazu. Posléze ustanoví znalce, který zpracuje znalecký posudek. V posudku musí být uvedeno nejen ocenění nemovitosti, ale také veškeré závady, které jsou spojeny s nemovitostí. Po těchto úkonech může exekutor vydat dražební vyhlášku. V té musí být uvedeno datum, čas a místo dražebního jednání a nejnižší podání. Nejnižší podání v prvním kole dražebního jednání činí 2/3 z ceny nemovitosti, při opakované dražba je již nejnižší podání stanoveno ve výši 1/2 z ceny nemovitosti. Na úřední desce exekutora, který provádí dražbu, musí viset dražební vyhláška alespoň 30 dnů. V případě, že nemovitost byla nakonec vydražena, exekutor udělí příklep. Vydražitel je osoba, která podala nejvyšší podání a je povinna příklep uhradit. [1], [8], [9]

3.3.5 Exekuce prodejem podniku

Tento způsob exekuce patří mezi ty nejvíce náročné. Proto, aby bylo vůbec možno tento způsob realizovat, musí být prokázáno, že podnik či alespoň jeho část je majetkem povinného. Prochází několika fázemi od vydání exekučního příkazu po ustavení správce závodu, který je povinen zpracovat předběžnou zprávu. Tato zpráva musí obsahovat fakt, zda je výhodnější společnost spravovat či ji prodat. Pokud se rozhodne, že lepší je

prodej podniku, postupoval by analogicky jako u prodeje nemovité věci, ale nejprve je správci závodu potřeba uložit vypracování zprávy o ceně podniku. Na základě tohoto úkonu soudní exekutor vydá dražební vyhlášku. Ovšem, jestliže si soudní exekutor vybere možnost spravovat nadále společnost, musí být z jeho strany správce závodu kontrolován, jak samotnou správu provádí. Správce závodu je osoba, která je zapsána v seznamu insolvenčních správců a má dostatečně předpoklady pro výkon správy podniku dle jeho povahy. Dbá o to, aby nedocházelo bezdůvodně ke zmenšení majetku, který náleží ke spravovanému závodu. Tuto činnost vykonává za úplatu. [8], [9]

3.4 Přihlášení pohledávek do dražebního jednání

Aplikovat tento způsob vymáhání pohledávek lze jen tehdy, když soudní exekutor již vydal exekuční příkaz na prodej nemovitých věcí v držení dlužníka včetně rozhodnutí o ustanovení znalce. Dále vyzval ke konání znalce, aby ocenil nemovitost. Na základě tohoto vydá usnesení o ceně. Po splnění těchto úkonů soudní exekutor vydá dražební vyhlášku, ve které specifikuje, co bude předmětem dražby a další již zmíněné náležitosti. Následuje již samotný proces dražby, ze kterého vzejde vydražitel, jestliže se podaří. Výtěžek dražby je nejvyšším podáním, které vydražitel byl ochotný dát. V poslední fázi se uspokojí přihlášení věřitelé. [22]

V případě, že se věřitel či jiný zájemce (mimo dlužníka, jeho manžela či soudního exekutora a jeho zaměstnanců, soudců a zaměstnanců soudů) chce přihlásit do dražebního jednání, musí nejpozději v den zahájení dražebního jednání doručit přihlášku soudnímu exekutorovi, který dražbu realizuje. Tuto přihlášku podává s kompletním vyčíslením svých pohledávek i s listinami, které prokazují, že jde buď o zajištěnou pohledávku či zda alespoň existují vykonatelné exekuční tituly. Po ukončení úspěšného dražebního jednání bývá přihlášený věřitel soudním exekutorem vyzván k vyčíslení aktuálního zůstatku pohledávky. Po procesu rozvrhu vydá soudní exekutor usnesení o rozvrhovém jednání, na základě jehož každý věřitel získá informaci, zda je, či není uspokojen v rámci uvedeného dražebního jednání. Pokud byl uspokojen, bude mu zaslána vymožená částka. [9], [22]

3.5 Exekuce v zahraničí

V oblasti exekucí autorka práce spatřuje jako zajímavé téma exekuce ve světě, jelikož soudní exekutor, který má exekutorský úřad se sídlem v České republice, může svoji

činnost vykonávat pouze na jejím území. [9] Dle uvedeného bude přiblíženo fungování exekucí v několika státech světa. Na začátku bude představeno její fungování v Rusku a následně v Anglii a Walesu.

Exekuce v Rusku¹

V Rusku funguje federální služba soudních exekutorů (FSSP). Tento výkonný orgán je podřízen federálnímu ministerstvu spravedlnosti. Primárně má za úkol nucený výkon exekučních titulů a mimo jiné i udržování pořádku na soudech všech instancí. V Ruské federaci jsou rozlišovány dva druhy soudních exekutorů. Jedním z nich jsou vykonavatelé a druzí jsou ozbrojená stráž.

Vykonavatelé jsou zodpovědní za výkony rozhodnutí vydaných v civilním řízení, rozhodnutí v trestním řízení, dále rozhodnutí soudu či orgánu veřejné správy, a to ve věcech administrativních (příkladem jsou pokuty či tresty obecně prospěšných prací, správní vyhoštění) a rozhodnutí orgánu finanční správy ve věcech správy daně a jiných státních pohledávek.

V případě správního vyhoštění soudní exekutor – vykonavatel vykonává správní zajištění tak, že nuceně a kontrolovaně přemísťuje cizince uvnitř státu, opatřuje cestovní doklady a doprovází je do hraničního prostoru státu. Tyto osoby následně předává pohraničním orgánům a také i orgánům migrační kontroly.

Pokud jde o obecně prospěšné práce, tak soudní exekutor musí fyzické osobě, která byla potrestána ve správním řízení výkonem těchto prací, administrativně zajistit pracovní činnost ve vybraném závodě. V průběhu výkonu uvedených prací kontroluje, zda zvládá úkoly, které fyzické osobě byly svěřeny, počet odpracovaných hodin a pracovní disciplínu při výkonu trestu. Výčet toho všeho, co soudní exekutor kontroluje, zjišťuje na základě součinnosti se zodpovědnou osobou z vybraného závodu.

Dále soudní exekutoři – ozbrojená stráž zabezpečují veřejný pořádek a bezpečnost na všech soudech v zemi. Mohou kontrolovat doklady totožnosti včetně provádění osobních prohlídek občanů. Mimo jiné zajišťují předvádění osob, které se nechtějí dostavit k soudu a zajišťují bezpečnost vykonavatelům.

Zvláštním výkonem exekuční služby je možnost, že soudní exekutor vystupuje jako orgán v přípravném trestním řízení, a to v případě, že jde o neplacení výživného,

---

¹ Tato část práce byla zpracována dle [2].

nesplácení úvěru, maření činnosti úředních osob či přípravného vyšetřovacího řízení, pohrdání soudem či sdělení chráněných informací, protizákonné nakládání se zajištěným majetkem a maření výkonu úředního rozhodnutí.

Náplní ruského soudního exekutora je také pátrání po majetku a dětech v rámci exekučního řízení, provádění výslechů, dotazování a zkoumání informací. Dále má také v kompetenci nahlížet do veškerých prostor.

Dle uvedené náplně práce ruského exekutora lze spatřovat, že s exekutorem, který svoji činnost vykonává na území ČR, nemá toho mnoho společného. Mezi společné činnosti lze zařadit vymáhání výživného, vymáhání neuhrazených úvěrů, pátrání po majetku dlužníka, dotazování a zkoumání informací.

Exekuce v Anglii a Walesu²

Náplní práce soudního exekutora vykonávající svoji činnost v Anglii či Walesu je správa pohledávek, dobrovolný prodej movitých věcí ve veřejné dražbě, zabavování zboží. Dále do této části spadají činnosti jako pořízení exekutorských zápisů, poskytování poradenství v oblasti práva a exekucí, zabývání se insolvenčním řízením, vyřizování úkonů z pověření soudu, sepisování soukromých listin a pedagogická činnost.

Soudní exekutoři mohou pouze vymáhat pohledávky a nikoliv je skupovat. Používají k tomu buď smírné řešení pohledávek, které se využije v obchodním styku, nebo vymáhání spotřebitelských pohledávek. Pro vymožení spotřebitelských pohledávek ovšem již spadají pod dohled orgánu veřejné moci, což v případě smírného řešení nikoliv.

Zajímavostí je, že anglické právo zakazuje soudním exekutorům prodávat nemovité věci společností či soukromých osob. Prodej lze aplikovat pouze na movité věci, které se prodávají ve veřejné dražbě nebo prostřednictvím soukromoprávní smlouvy. V případě podpisu smlouvy musí soudní exekutor soudci vysvětlit, proč chce upřednostnit zmíněný způsob nad veřejnou dražbou. Účel tohoto způsobu bývá spatřován v dosažení vyššího zisku oproti prodeji ve veřejné dražbě. Ovšem je důležité podotknout, že ne všechny movité věci lze prodat. Samozřejmostí je, že věci, které nelze prodat, jsou věci, které nepatří dlužníkovi. Dále jsou vyjmuty z prodeje věci podléhající finanční správě či

---

² Tato část práce byla zpracována dle [4].

spadající do majetkové podstaty v insolvenčním řízení. Obvyklé vybavení domácnosti jako postel, lednice, počítač až do hodnoty 1 250 liber či věci, které souvisí s jediným zdrojem příjmů nezbytným k podnikání, také nelze prodat.

Soudní exekutor v Anglii má ve své náplni práce z 99 % vymáhání soudních rozhodnutí a pouze zbylé jedno procento představuje správu pohledávek. Zajímavostí v jeho činnosti je povinnost nahrávání videozáznamů při výkonu rozhodnutí, ale i tyto záznamy jsou regulovány právními předpisy na ochranu osobních údajů. Funkce soudního exekutora v Anglii a Walesu zahrnuje práci nejen pro civilní, ale i pro trestní soudy. Trestné činy zde spočívají v neuhrazení peněžitého trestu za předešlou trestnou činnost.

Dle uvedených informací lze spatřovat, že náplň práce soudního exekutora v Anglii a Walesu se již přibližuje náplni práce soudního exekutora vykonávajícího činnost na území České republiky. Společnými znaky jsou prodej movitých věcí, správa pohledávek, poskytování poradenství, pedagogická činnost a sepisování soukromých listin.

4 Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky

Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky neboli VZP ČR je největší tuzemskou zdravotní pojišťovnou se sídlem Orlická 4/2020, 130 00 Praha 3. Vznikla již 01.01.1992, jelikož byla zřízena zákonem, a to konkrétně zákonem č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně. Za největší tuzemskou zdravotní pojišťovnu se považuje zcela právem, jelikož její základna v současnosti čítá až 6 milionů pojištěnců. [27]

Hlavní činností pojišťovny je zajištění výběru pojistného na veřejné zdravotní pojištění a také zajištění úhrad zdravotní péče z prostředků, které se vyberou na zdravotním pojištění včetně dalších činností, které jí dovoluje zákon vykonávat. Jako jediná ze všech zdravotních pojišťoven působících v ČR má nejširší síť smluvních zdravotnických zařízení, a tak se snaží svým klientům garantovat tu nejlepší zdravotní péči. Dále je VZP ČR specifická tím, že vede centrální registr všech pojištěnců veřejného zdravotního pojištění. Tedy všech, kteří byli či stále jsou pojištěni v ČR. Mimo jiné je také správcem zvláštního účtu veřejného zdravotního pojištění. [27], [32]

I VZP ČR (kód pojišťovny 111) má několik konkurentů, jelikož v ČR existuje až 7 zdravotních pojišťoven. Mezi její konkurenty lze zařadit podle zákona č. 280/1992 Sb. tyto zaměstnanecké pojišťovny: resortní, oborové, podnikové a další pojišťovny. Z hlediska počtu svých pojištěnců se na druhém místě umístila Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra (kód 211), která čítá 1,28 milionu pojištěnců. Na třetí příčce se umístila Česká průmyslová zdravotní pojišťovna (kód 205) s téměř 1,23 miliony pojištěnců. Dále s počtem 0,72 milionů klientů hospodářů Oborová zdravotní pojišťovna zaměstnanců bank, pojišťoven a stavebnictví (kód 207). Vojenská zdravotní pojišťovna ve své evidenci vede 0,71 milionů pojištěnců. Existují i pojišťovny, které se zaměřují spíše na specifické klienty. Mezi tyto pojišťovny lze zařadit Zaměstnaneckou pojišťovnu Škoda (kód 209), která poskytuje své služby 0,41 milionům klientů, a je tedy nejmenší zdravotní pojišťovnou v ČR. Poslední je Revírní bratrská pokladna, zdravotní pojišťovna (kód 213), která působí převážně na severu Moravy. Je zcela na svobodném rozhodnutí každého občana k jaké zdravotní pojišťovně se přihlásí. [13], [21]

Organizační struktura VZP ČR

Organizační strukturu VZP ČR tvoří Ústředí, regionální pobočky a klientská pracoviště. [17]

Ústředí řídí veškeré činnosti regionálních poboček a klientských pracovišť. Taktéž rozhoduje o cílech a strategii samotné pojišťovny, zabezpečuje součinnost se státními orgány, jinými orgány veřejné správy, právníckými a také fyzickými osobami z hlediska zdravotního pojištění. [17]

Statutárním orgánem pojišťovny je ředitel. V současné době tento post zaujímá Ing. Zdeněk Kabátek. Ředitele pojišťovny na čtyřleté funkční období jmenuje a odvolává Správní rada. [17], [43]

Správní rada a Dozorčí rada jsou orgány VZP ČR. Správní radu tvoří 10 členů jmenovaných vládou a 20 členů, kteří jsou voleni Poslaneckou sněmovnou Parlamentu. Správní rada rozhoduje o schválení organizačního řádu VZP ČR, o schválení návrhu ZPP. Dále schvaluje účetní závěrky a návrhy výroční zprávy, schvaluje také objem úhrad poskytovatelům zdravotní péče a jiné. Naopak Dozorčí rada se snaží dohlížet na dodržování právních a vnitřních předpisů a mimo jiné se snaží dohlížet na celkové hospodaření pojišťovny. Dozorčí rada se skládá z 13 členů, z toho 3 členové jsou jmenováni vládou. Prvního navrhuje ministr financí, druhého ministr práce a sociálních věcí a posledního člena navrhuje ministr zdravotnictví. Zbýlých 10 členů je voleno Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR. Dále ještě zřizuje také Výbor pro audit dle zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech. [17], [36]

V rámci ČR existuje celkem 6 regionálních poboček. V čele těchto poboček vždy stojí ředitel regionální pobočky. Tyto ředitele jmenuje a odvolává ředitel pojišťovny. [17]

Výčet všech regionálních poboček VZP ČR, které vznikly zrušením krajských poboček v roce 2012:

- RP Brno – pobočka pro Jihomoravský kraj či kraj Vysočina,
  - RP Hradec Králové – pobočka pro Královehradecký a Pardubický kraj,
  - RP Ostrava – pobočka pro Moravskoslezský, Zlínský a také Olomoucký kraj,
  - RP Plzeň – pobočka pro klienty na území Plzeňského, Karlovarského a Jihočeského kraje,
  - RP Praha – pobočka pro klienty na území hl. města Prahy a Středočeského kraje,
  - RP Ústí nad Labem – pobočka pro klienty na území Libereckého a Ústeckého kraje.
- [41]

Součástí regionálních poboček jsou jednotlivá klientská pracoviště, která poskytují klientům nejlepší služby v oblasti veřejného zdravotního pojištění. [41]

Regionální pobočka Plzeň³

V čele regionální pobočky Plzeň stojí Ing. Bronislava Hlachová, která řídí pět odborů, které se nacházejí na zmiňované RP. Jedná se ekonomický odbor, odbor služeb klientům, odbor zdravotní péče, právní odbor a odbor pojistného a správy pohledávek.

Hlavní činnosti jednotlivých odborů na RP Plzeň:

- pod ekonomický odbor spadá oddělení finančních služeb, oddělení účetnictví a provozní oddělení. Toto oddělení má na starosti rozpočet regionální pobočky, vede účetnictví a realizuje platební styk včetně toho, že zajišťuje vnitřní chod RP,
- pod odbor služeb klientům patří oddělení podpory služeb klientům a oddělení služeb klientům. Jak již ze svého názvu vyplývá, tak tato oddělení poskytují pouze služby pojištěncům,
- odbor zdravotní péče má pod sebou referát analýz, oddělení kontroly a revize zdravotní péče, oddělení správy smluv a oddělení ekonomiky zdravotní péče. Tento odbor se zabývá problematikou výdajů na zdravotní péči včetně sítě smluvních poskytovatelů ZZ na území Plzeňského, Karlovarského a Jihočeského kraje,
- z oddělení všeobecně právního a oddělení náhrad škod se skládá právní odbor. Jak již z uvedeného vyplývá, právní oddělení zajišťuje kompletní poskytování právních služeb v rámci RP. Oddělení náhrad škod se zabývá uplatňováním náhrad nákladů za služby, které jsou vynaloženy na základě protiprávního jednání třetí osoby vůči pojištěnci pojišťovny,
- posledním odborem na RP Plzeň je odbor pojistného a správy pohledávek. Je to největší odbor na regionální pobočce. Oddělení spadající pod OPSP je oddělení správy registrů a peněžních operací, oddělení kontroly a správního řízení a oddělení vymáhání.

Dále se na RP Plzeň nachází ještě úsek personální a odbor klientské podpory neboli ICT. Obě uvedená oddělení spadají ovšem pod Ústředí, kterým jsou řízena.

V analytické části diplomové práce se autorka bude zabývat daty, které spadají právě pod oddělení pojistného a správy pohledávek.

---

³ Tato část práce byla zpracována dle [43].

5 Analýza systému vymáhání pohledávek ve VZP ČR na příkladu RP Plzeň

Jak již bylo zmíněno, Všeobecná zdravotní pojišťovna registruje až 6 milionů svých klientů. Ne zcela všechny subjekty dodržují smlouvenou podmínku, kterou je pravidelné hrazení pojistného včas. Často se to stává v případech, kdy se pojištěnec nachází v kategorii samoplátce a nehradí si pravidelné zálohy na pojistném či zaměstnavatel neplatí zdravotní pojištění za své zaměstnance včas, tak poté pojišťovně vznikají pohledávky za těmito plátcí a ona se musí snažit tyto pohledávky efektivně řídit.

5.1 Odbor pojistného a správy pohledávek

Ve VZP ČR na RP Plzeň se vzniklými pohledávkami pracuje odbor pojistného a správy pohledávek. Odbor se dělí na tři oddělení, které s pohledávkami ve všech jejich fázích pracují. První je oddělení správy registru a peněžních operací. Referát správy registru se stará o registry pojištěnců a plátců, které neustále aktualizuje, dále zpracovává a vyhodnocuje jejich hlášení a nakonec s nimi řeší případné nesrovnalosti. Referát peněžních operací kontroluje veškeré přijaté platby včetně toho, že vrací přeplatky.

Druhé je oddělení kontroly a správního řízení. Hlavní činností OKSŘ je provádět kontrolu plátců pojistného. V případě, že pojišťovně za plátcí pojistného vznikly pohledávky, tak vyměří dlužné pojistné a penále. Vyměřené pohledávky spravuje až do jejich předání na oddělení vymáhání.

Toto oddělení musí pečlivě sledovat za pomoci referátu správy registru, zda plátcem pojistného je stát, zaměstnavatel nebo sám pojištěnec. V případě, že kategorii plátce již zná, musí určit přesnou výši měsíční pohledávky a úhrady. Jestliže neexistují jakékoliv úhrady a přitom mají být, je zapotřebí provést veškeré úkony k zajištění pohledávky. Toto uvedené tvrzení platí, jak pro individuální plátce, tak i pro zaměstnavatele. V případě zaměstnavatelů se přesná výše pohledávky provádí kontrolou mzdových dokladů. Kontrola je prováděna přímo u zaměstnavatelů. V případě, že existuje dlužné pojistné a z toho plynoucí penále, oddělení zasílá upozornění plátcům. Pokud stále není uhrazeno, je vystaven exekuční titul, a to buď výkaz nedoplatků, nebo platební výměr. V případě, že plátce nereaguje ani na vystavený titul, musí OKSŘ předat pohledávku k vymáhání na oddělení vymáhání.

Oddělení vymáhání je posledním článkem při manipulaci s pohledávkami. Snaží se vymoci pohledávku nejdříve měkkými formami vymáhání a poté i tvrdými, jelikož

měkké formy vymáhání nebyly úspěšné. Oddělení vymáhání se člení na tři referáty, a to referát exekucí Plzeň a referát exekucí České Budějovice. Tyto dva referáty spravují pohledávky, které jsou vymáhány soudními exekutory. Posledním referátem je referát daňových exekucí, který vymáhá pouze formou daňové exekuce. Hlavní činností oddělení je vymoci již vykonatelné pohledávky z titulu dlužného pojistného, penále či případné pokuty, které plátce pojistného dobrovolně neuhradil.

V další části této práce bude následovat podrobná analýza všech ukazatelů, které souvisí, ať již okrajově či přímo s vymáháním pohledávek ve VZP ČR na RP Plzeň. Pro jednotlivé analýzy bylo stanoveno sledované období na roky 2013, 2014, 2015 a 2016, aby byl patrný postupný vývoj.

5.2 Analýza vývoje počtu pojištěnců

Základním hlediskem pro fungování pojišťovny je sledování ukazatele počtu pojištěnců, a proto je v následující části vytvořena analýza vývoje počtu pojištěnců ve sledovaném období v letech 2013 až 2016 s komparací počtu obyvatel v krajích, které má v gesci regionální pobočka Plzeň.

Tabulka 1: Podíl pojištěnců VZP ČR na RP Plzeň vůči počtu obyvatel v jednotlivých krajích za období 2013 a 2014

RP Plzeň	Počet pojištěnců VZP ČR	Počet obyvatel kraje	Podíl pojištěnců VZP ČR na počet obyvatel kraje (v %)	Počet pojištěnců VZP ČR	Počet obyvatel kraje	Podíl pojištěnců VZP ČR na počet obyvatel kraje (v %)
	2013	2013	2013	2014	2014	2014
JČ	394 977	636 707	62,03	388 898	637 300	61,02
PL	332 724	573 469	58,02	324 753	575 123	56,47
KV	201 910	300 309	67,23	195 850	299 293	65,44
Celkem	929 611	1 510 485	61,54	909 501	1 511 716	60,16

Zdroj: vlastní zpracování dle [29], [30], [31], [37], [43], 2017

Tabulka 2: Podíl pojištěnců VZP ČR na RP Plzeň vůči počtu obyvatel v jednotlivých krajích za období 2015

RP Plzeň	Počet pojištěnců VZP ČR	Počet obyvatel kraje	Podíl pojištěnců VZP ČR na počet obyvatel kraje (v %)
	2015	2015	2015
JČ	385 641	637 834	60,46
PL	322 749	576 616	55,97
KV	192 134	297 828	64,51
Celkem	900 524	1 512 278	59,55

Zdroj: vlastní zpracování dle [29], [30], [31], [37], [43], 2017

Daty z roku 2016 autorka práce nedisponuje, a proto bylo v této analýze stanoveno sledované období pouze od roku 2013 do roku 2015.

Dle přiložených tabulek 1 a 2 je zřejmé, že nejvíce pojištěnců ze všech zdravotních pojišťoven existujících v České republice má VZP ČR, a to jak v Jihočeském, Plzeňském, tak i v Karlovarském kraji. V každém kraji počet pojištěnců přesahuje více než 50 %, avšak je také patrné, že ve sledovaném období od začátku roku 2013 do konce roku 2015 VZP ČR na regionální pobočce Plzeň dlouhodobě vykazuje mírný pokles v počtu svých pojištěnců oproti počtu obyvatel v jednotlivých krajích, který naopak rok od roku roste.

5.3 Analýza výběru pojistného a penále

Pro pojišťovnu je velmi důležité sledovat ukazatele výběru pojistného a penále, jelikož jsou to pro ni důležité příjmy.

Na základě tohoto se autorka práce zabývá analýzou, zda ve sledovaném období byl z hlediska výběru pojistného naplněn stanovený plán či nikoliv. Tento plán si regionální pobočka Plzeň stanovuje z důvodu rozpočtově-strategického výhledu na následující období. Pro přesnou analýzu, zda plán byl naplněn či nikoliv slouží tabulka 3.

Tabulka 3: Výběr pojistného ve VZP ČR na příkladu RP Plzeň v období 2013–2016

Výběr pojistného VZP ČR RP Plzeň	2012	2013	2014	2015	2016
Plán (v tis. Kč)	x ⁴	11 810 000	11 754 992	12 211 000	12 984 000
Skutečnost (v tis. Kč)	11 760 187	11 729 934	12 013 839	12 658 484	13 323 036
Naplnění plánu (v tis. Kč)	x	-80 066	258 847	447 484	339 036
Naplnění plánu (v %)	x	99,32	102,20	103,66	102,61
Srovnání výběru pojistného meziročně (v tis. Kč)	x	-30 253	283 905	644 645	664 552
Srovnání výběru pojistného meziročně (v %)	x	99,74	102,42	105,37	105,25

Zdroj: vlastní zpracování dle [43], 2017

Ve sledovaném období plán z hlediska výběru pojistného nebyl naplněn pouze v roce 2013, a to o 80 066 tis. Kč. V následujících obdobích (rok 2014, 2015 a 2016) plán již byl naplněn, a dokonce vznikl i přebytek oproti předpokládanému výběru pojistného. Lze tedy konstatovat, že pouze v roce 2013 v oblasti výběru pojistného nebyla naplněna příjmová strana regionální pobočky Plzeň.

V meziročním srovnání výběru pojistného lze konstatovat, že výběr pouze v roce 2013 klesl o 30 253 tis. Kč oproti roku 2012. Dále je dle tabulky 3 zřejmé, že od roku 2014 v meziročním srovnání se výběr pojistného rapidně zvyšuje. Při srovnání roku 2014 oproti roku 2013 se zvýšil výběr o 283 905 tis. Kč, v roce 2015 oproti roku 2014 se zvýšil o 644 645 tis. Kč a v posledním sledovaném roce 2016 se zvýšil výběr pojistného již o 664 552 tis. Kč.

Pro výběr penále se již na regionální pobočce Plzeň nestanovují jednotlivé plány pro splnění, a proto bylo smyslem této analýzy zjištění meziročního srovnání z hlediska výběru penále, zda každý následující rok bylo vybráno více, než předešlý rok. Analýza se opět soustředí na sledované období od roku 2013 do roku 2016.

⁴ Plán pro rok 2012 k analýze již nebyl k dispozici.

Tabulka 4: Výběr penále ve VZP ČR na příkladu RP Plzeň v období 2013–2016

Výběr penále VZP ČR RP Plzeň	2012	2013	2014	2015	2016
Skutečnost (v tis. Kč)	119 032	103 298	100 961	108 860	116 529
Srovnání výběru penále meziročně (v tis. Kč)	x	-15 734	-2 337	7 899	7 669
Srovnání výběru penále meziročně (v %)	x	86,78	97,74	107,82	107,04

Zdroj vlastní zpracování dle [43], 2017

Tabulka 4 uvádí vývoj výběru penále ve sledovaném období. Z uvedené tabulky je zcela patrné, že výběr penále v roce 2013 klesl o 15 734 tis. Kč oproti roku 2012. Pokles lze zaznamenat i v následujícím roce, a to o 2 337 tis. Kč oproti roku 2013. Naopak ke zvýšení došlo v roce 2015 oproti roku 2014, a to o 7 899 tis. Kč a další zvýšení opět následovalo i v roce 2016, o 7 669 tis. Kč.

Dále se v této práci autorka bude věnovat z části úkonům, které mají na starosti oddělení kontroly a správního řízení a hlavně pracovní činnosti oddělení vymáhání.

Oddělení kontroly a správního řízení vydává výkazy nedoplatků a platební výměry. Platební výměr je vydán samostatně, buďto na pojistné či na penále. Pokud je vydán výkaz nedoplatků, tak jestliže existuje dlužné pojistné a k němu i plynoucí penále, je vydán vždy na oba dluhy jen jeden výkaz, a to je rozdíl oproti platebnímu výměru, který musí být vydán zcela samostatně na každý dluh.

Výčet hodnot, na které byly jednotlivé exekuční tituly (platební výměry a výkazy nedoplatků) vystaveny, je přehledně uveden v tabulce 5. Na tabulku 5 navazuje obrázek 1, který graficky vyjadřuje v daném roce finanční hodnotu vydaných exekučních titulů v Kč a finanční hodnotu zaplacených exekučních titulů v Kč v témže roce. Tabulka 5 ukazuje hodnoty za celý odbor a nikoliv pouze za oddělení kontroly a správního řízení.

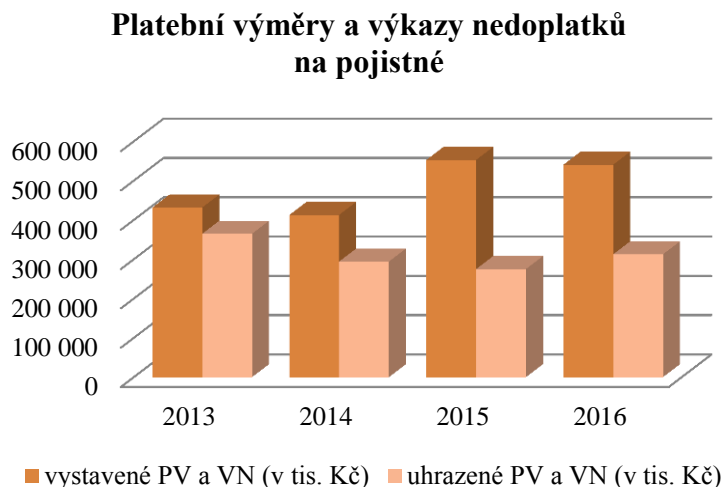
Tabulka 5: Vystavené a uhrazené PV a VN v období 2013–2016

VN a PV	druh	2013	2014	2015	2016
Vystavené (v tis. Kč)	pojistné	431 683	412 774	552 639	540 382
Uhrazené (v tis. Kč)	pojistné	364 930	294 194	274 950	312 541
Neuhrazené (v tis. Kč)	pojistné	66 753	118 580	277 689	227 841
Neuhrazené (v %)	pojistné	15,46	28,73	50,25	42,16
Vystavené (v tis. Kč)	penále	135 038	218 066	539 635	537 023
Uhrazené (v tis. Kč)	penále	88 736	86 091	91 787	103 151
Neuhrazené (v tis. Kč)	penále	46 302	131 975	447 848	433 872
Neuhrazené (v %)	penále	34,29	60,52	82,99	80,79

Zdroj: vlastní zpracování dle [43], 2017

V průběhu jednotlivých let je zcela zřejmé, že neuhrazené pojistné neustále roste, avšak rok 2016 přinesl první změnu. Dle procentního vyjádření je patrný tentýž vývoj, avšak po prudkém nárůstu v roce 2015 došlo opětovně v následujícím roce k poklesu o 8,09 %. V případě penále je znatelné, že se každý rok, až na výjimku v roce 2016, zvýšil počet vydaných exekučních titulů. Ovšem je velmi malé množství vystavených exekučních titulů, které byly uhrazené. Výjimkou je zde pouze rok 2013, jelikož v tomto roce bylo uhrazeno až 65,71 % exekučních titulů vydaných na penále. Rok 2014 již vykazuje nižší úhrady než rok 2013, jelikož v tomto roce bylo zapláceno na penále pouhých 39,48 % z vystavených exekučních titulů. V následujícím roce 2015 je vykazováno pouze 17,01 % uhrazených exekučních titulů na penále. V posledním sledovaném roce se již úhrady na vydané platební výměry a výkazy nedoplatků zvýšily na 19,21 %.

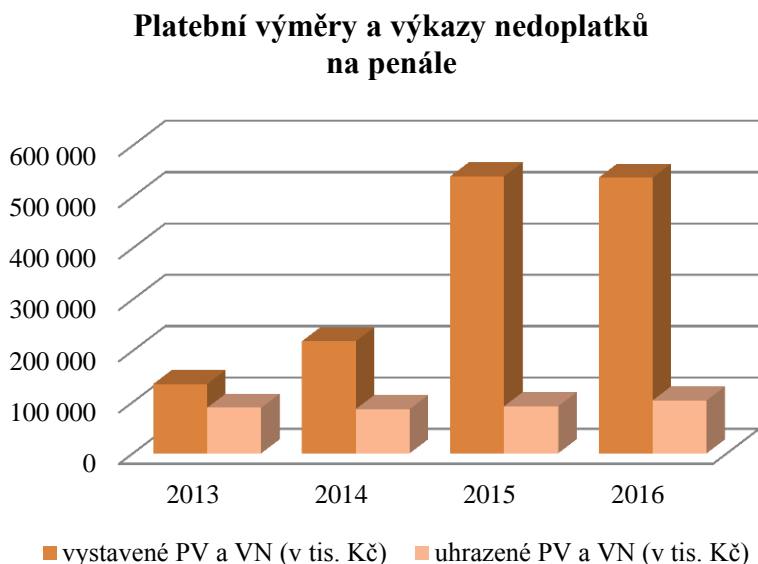
Obrázek 1: PV a VN na pojistné (v tis. Kč) v období 2013–2016

Zdroj: vlastní zpracování dle [43], 2017

Pro vyjádření vývoje ve sledovaném období je použit graf v obrázku 1, který vykresluje hodnotu vystavených exekučních titulů na pojistné v Kč a hodnotu uhrazených exekučních titulů na pojistné taktéž v Kč.

Obrázek 2: PV a VN na penále (v tis. Kč) v období 2013–2016

Zdroj: vlastní zpracování dle [43], 2017

Obrázek 2 vypovídá o hodnotě vystavených exekučních titulů v Kč a k tomu o hodnotě uhrazených exekučních titulů v Kč. Přesné vyčíslení podává tabulka 5.

Oddělení vymáhání

Oddělení vymáhání se člení na tři referáty. Ovšem první referát spravující soudní exekuce vykonává svoji činnosti pouze na území Jihočeského kraje. V této práci bude dále nazýván České Budějovice (ČB). Druhý referát spravující soudní exekuce vykonává svoji činnost na území Plzeňského a Karlovarského kraje a dále v práci bude již vystupovat pod souhrnným názvem plzeňská část (PLKV). Třetí referát daňových exekucí byl zřízen relativně nedávno (na podzim roku 2017), tudíž do následující analýzy nebude zasahovat. Pro upřesnění část referátu, která nyní spravuje pouze soudní exekuce, předtím vykonávala i činnosti spojené s daňovou exekucí na území uvedených krajů.

Na referátu vykonávající svoji činnost na území Jihočeského kraje pracuje celkem 15 pracovníků. Na plzeňské části pracuje celkem 17 referentů, kteří spravují jednotlivé agendy dle přidělených regionů na území obou krajů. Tyto regiony se nazývají územními pracovišti, jelikož před rokem 2012 VZP ČR neměla regionální pobočky jako dnes, ale pouze územní pracoviště. Uvedené rozdělení pro správu pohledávek zůstalo zachováno.

Přesný výčet bývalých územních pracovišť, dnes již klientských pracovišť na RP Plzeň:

- České Budějovice, Jindřichův Hradec, Český Krumlov, Tábor, Písek, Prachatice, Strakonice, Klatovy, Domažlice, Plzeň-jih, Rokycany, Plzeň-město, Plzeň-sever, Tachov, Cheb, Karlovy Vary a Sokolov.

V této části se již bude pracovat pouze s pohledávkami, které oddělení kontroly a správního řízení nedokázalo dobrovolně vybrat od jednotlivých plátců. Pohledávky jsou na oddělení vymáhání vymáhány buďto formou měkkou či tvrdou.

5.4 Analýza měkkých forem vymáhání

Forma měkkého vymáhání ve VZP ČR na RP Plzeň znamená zasílání výzev a případná akceptace splátkových kalendářů bez využití činnosti soudního exekutora či vedení daňové exekuce dle platných právních předpisů České republiky.

5.4.1 Výzva

Výzva je dlužníkovi zasílána v případě, že jeho dluh je prvním a nepřevyšší stanovenou výši. Ovšem důležité je podotknout, že výzvy mohou být zasílány i ve specifických

případech, např. pokud se s dlužníkem telefonicky ujedná, že je schopen dle podmínek uvedených v písemné výzvě uhradit částku, která je vyšší než stanovená regionální pobočkou.

Pro srovnání jsou v tabulce 6 uvedeny počty vydaných výzev v letech 2013 až 2016.

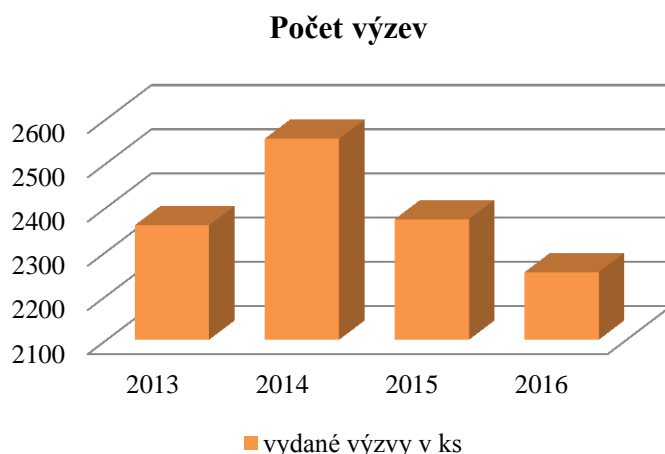
Tabulka 6: Výzvy (v ks) v období 2013–2016

Výzvy na RP Plzeň	2013	2014	2015	2016
Počet vydaných výzev	2 359	2 555	2 373	2 253

Zdroj: vlastní zpracování dle [43], 2017

Tabulka 6 uvádí počet vydaných výzev odeslaných přímo VZP ČR RP Plzeň ve sledovaném období za celé oddělení vymáhání. Lze konstatovat, že s postupem času počet výzev neustále klesá. Lze se domnívat, že tato situace nastává, jelikož se lidé dostávají do dluhové pasti, a tudíž neplatí běžné zálohy na pojistném jako samoplátci, či zaměstnavatelé nedokáží odvést pojistné plynoucí ze zákona za své zaměstnance. Poté, když jsou opět vyměřeni a pokud mají alespoň jednu exekuci stále v běhu, tak již výzvu zaslat nelze. K tabulce 6 navazuje obrázek 3, který uvádí grafický přehled každoročního poklesu počtu vydaných výzev.

Obrázek 3: Vydané výzvy (v ks) v období 2013–2016

Zdroj: vlastní zpracování dle [43], 2017

Do výpočtů je důležité zahrnout i fakt, že u jednotlivých výzev se již dále nerozlišuje, zda byly zahájeny jako výzvy před možnou daňovou exekucí nebo výzvy před exekucí, kterou by případně vykonával soudní exekutor. Jedná se tedy o celkový počet výzev,

kteře byly vytvořeny pracovníky vymáhání na RP Plzeň v jednotlivých sledovaných obdobích.

5.4.2 Splátkový kalendář

Velmi často se lze setkat i s případem, kdy povinný sám přijde či přímo telefonicky kontaktuje pověřeného pracovníka na pobočce a požádá o splátkový kalendář. Pokud splní stanovené podmínky, je mu umožněno hradit dlužné pojistné a případné penále v rámci splátek. Na základě žádosti písemnou či telefonickou formou lze akceptovat splátkový kalendář.

Tabulka 7: Splátkové kalendáře (v ks) v období 2013–2016

Splátkové kalendáře	2013	2014	2015	2016
Počet splátkových kalendářů	348	240	176	193

Zdroj: vlastní zpracování dle [43], 2017

Dle tabulky 7 lze konstatovat, že splátkové kalendáře každý rok klesaly, jelikož se ztěžovaly podmínky pro jejich dosažení. Ovšem rok 2016 je pro oblast splátkových kalendářů na regionální pobočce Plzeň zajímavý tím, že naopak stoupl jejich počet. Autorka práce se domnívá, že se tak stalo, jelikož pokračující ekonomický růst způsobil vytvoření většího počtu pracovních míst, a tudíž celková zaměstnanost v rámci roku 2016 neustále sílila a dlužníci tím získali dostatek finančních prostředků, a mohli tak splatit své závazky. Autorka práce se navíc v praxi velmi často setkává s tím, že ji povinní sami kontaktují a mají zájem o sjednání splátkového kalendáře, jelikož nechtějí, aby se jejich současný zaměstnavatel dozvěděl o dlužích formou nařízené exekuce.

Měkká forma vymáhání ve VZP ČR na RP Plzeň je ovšem pouze velmi málo využívána oproti tvrdé formě, jelikož z průměrně 10 zaslaných výzev, pouze jeden dlužník je ochoten zaplatit svůj závazek, aniž by mu hrozily náklady, které se vážou k tvrdé formě vymáhání.

5.5 Analýza tvrdých forem vymáhání

Mezi tvrdé formy vymáhání, které se aplikují ve VZP ČR na RP Plzeň, patří daňové exekuce, exekuční řízení prováděné smluvními soudními exekutory a dražby. Daňovou exekuci regionální pobočka provádí srážkami ze mzdy, příkázáním pohledávky z účtu

u peněžního ústavu a příkázáním jiné peněžité pohledávky. Pokud se jedná o dražbu, je nutné přihlášení do dražebních jednání, která vedou soudní exekutoři.

5.5.1 Daňová exekuce

Daňovou exekuci jako novou formu vymáhání zavedla VZP ČR v průběhu roku 2011. I když daňový řád v platném znění nabízí nepřeberné množství způsobů, jak daňovou exekuci provést, tak VZP ČR, regionální pobočka Plzeň využívá pouze srážky ze mzdy, příkázání pohledávky z účtu vedeného u poskytovatele peněžních služeb a velmi zřídka využívá postihnutí jiných peněžitých pohledávek.

Pracovníkovi vymáhání jsou předány vykonatelné exekuční tituly. Pracovník musí klienta prověřit, aby zjistil, zda disponuje postižitelnou mzdou či zda má aktivní účet u peněžního ústavu. V případě, že alespoň jedna z odpovědí je pozitivní, pak je možné nařídit daňovou exekuci. Tyto pozitivní odpovědi pojišťovna získává z vlastních zdrojů, konkrétně z vlastního informačního systému a také ze systému, na jehož základě komunikuje s poskytovateli peněžních služeb a jinými zdravotními pojišťovnami. Poskytnout informace potřebné k vedení daňové exekuce je povinnost jakékoliv fyzické či právnické osoby. Na základě poskytnutých sdělení, která pojišťovna vyžaduje, lze získat přesné informace, dle nichž by bylo možné vydat exekuční příkaz na příkázání jiné peněžité pohledávky. Tímto způsobem se například postihuje daňový bonus dlužníka, pokud nějaký existuje.

Je možné ještě před zahájením daňové exekuce zaslat dlužníkovi výzvu. Ovšem za předpokladu, že splňuje určité podmínky, které byly již výše specifikované. Samozřejmě, že pokud si požádá dlužník zcela sám o zaslání výzvy a není na něj zatím vedena jakákoliv forma exekuce, VZP ČR RP Plzeň mu vyhoví, avšak musí dluh uhradit dle stanových podmínek do 10 dnů. Pokud dlužník dlužné pojistné a z toho plynoucí penále zaplatil, již nemůže být vymáháno, jelikož zaniklo právo jej vymáhat. Ovšem za předpokladu, že dotyčný neuhradí svůj závazek, který má vůči pojišťovně, je na dlužné pojistné a penále zahájena daňová exekuce.

Exekuční příkaz obsahuje nejenom výši dlužného pojistného a penále, pokud nějaké existuje, ale také exekuční náklady. Výši exekučních nákladů generuje program pro vymáhání pohledávek a odvíjí se od výše dlužné částky. Náklady v rámci daňové exekuce jsou vždy 2 % z dlužné částky, avšak minimální hranice těchto nákladů začíná

na 500 Kč. Exekuční náklady jsou stanoveny v daňovém řádu (zákon č. 280/2009 Sb.), a pokud byla daňová exekuce nařízena oprávněně, tak jdou k tíži dlužníka.

Pro oddělení vymáhání je důležité sledovat efektivitu daňových exekucí, a proto je v tabulce 8 a 9 vypočítána efektivita za jednotlivé roky od roku 2013 do 2016. V případě, že celková efektivita v jednotlivých letech bude růst, jedná se o pozitivní vývoj do budoucna. Pokud by celková efektivita ovšem klesala, bylo by zapotřebí systém práce změnit.

Tabulka 8: Efektivita vymáhání na základě daňové exekuce v období 2013–2014

	Exekuční příkazy	2013	Celkový finanční objem DE 2011-2013	Efektivita 2011-2013 (v %)	2014	Celkový finanční objem DE 2011-2014	Efektivita 2011-2014 (v %)
v Kč	Vydané	174 192 327,6	358 391 604,4	60,55	151 992 973,5	510 384 577,9	67,77
	Uhrazené	90 134 103,7	217 006 057,3		128 898 163,6	345 904 220,9	
v ks	Vydané	6 236	x	x	5 748	x	x

Zdroj: vlastní zpracování dle [43], 2017

Tabulka 9: Efektivita vymáhání na základě daňové exekuce v období 2015–2016

	Exekuční příkazy	2015	Celkový finanční objem DE 2011-2015	Efektivita 2011-2015 (v %)	2016	Celkový finanční objem DE 2011-2016	Efektivita 2011-2016 (v %)
v Kč	Vydané	136 162 463,0	646 547 040,9	74,87	144 214 294,3	790 761 335,2	77,91
	Uhrazené	138 161 904,5	484 066 125,4		131 998 552,1	616 064 677,5	
v ks	Vydané	6 399	x	x	6 256	x	x

Zdroj: vlastní zpracování dle [43], 2017

Dle tabulek 8 a 9 je patrné, že celková efektivita vymáhání na základě daňových exekucí se neustále zvyšuje, což je zapříčiněno například lepším systémem práce či lepší ekonomickou situací dlužníků, jelikož mnoho z nich má řádné zaměstnání a mzdu, ze které lze měsíčně strhávat a splácet tak dluh. Lepší systém práce tkví v tom, že jednotliví referenti každý daňový spis pečlivě hlídají. V případě, že by na daňovou exekuci formou srážek ze mzdy či příkázáním jiné peněžité pohledávky nepřišla úhrada v daném měsíci, okamžitě kontaktují poddlužníka a žádají ho o písemné vyjádření důvodu, proč se tak stalo. U formy příkázání pohledávky z účtu pracovníci oddělení

vyčkávat dle platného právního předpisu ČR. Pokud do této doby úhrada nepřijde, i když měl povinný v době vydání exekučního příkazu na účtu určitou sumu peněz, kontaktují poddlužníka, tedy banku, a žádají o sdělení, z jakého důvodu nebylo plněno. Jelikož často vznikají chyby, kontaktováním poddlužníků se tyto chyby eliminují, a tudíž regionální pobočka tímto vymůže veškeré finanční prostředky, které lze.

5.5.2 Exekuce vedená soudními exekutory

Dlužník je při předání spisu z OKSŘ řádně prověřen pracovníkem OV. Jestli bude daný dluh vymáhat soudní exekutor, se rozhodne až poté, když je zcela zřejmé, že dluh nelze vymoci daňovou exekucí.

Vytvořením a odesláním exekučního návrhu soudnímu exekutorovi je zahájena soudní exekuce. Tento dokument zpracovávají jednotliví referenti oddělení vymáhání na příslušné regionální pobočce. Existence exekučního titulu je taktéž zapotřebí, jako v případě daňové exekuce, jelikož je přílohou exekučního návrhu, který je zasílán soudnímu exekutorovi. VZP ČR při vymáhání touto cestou spolupracuje s několika soudními exekutory napříč celou republikou. Současný stav by měl být téměř třicet smluvních soudních exekutorů. Regionální pobočka Plzeň momentálně aktivně spolupracuje se sedmi soudními exekutory. VZP ČR dodržuje územní princip. Tento termín lze vysvětlit jako zasílání exekučních návrhů soudním exekutorům vykonávajících činnost v krajích působnosti příslušné regionální pobočky. Tento princip má výhodu v tom, že soudní exekutor zná prostředí, ve kterém bude vymáhat, a také se tím snižují dlužníkovi náklady.

Vyjádření počtu odeslaných exekučních návrhů soudním exekutorům ve sledovaném období přehledně zobrazuje tabulka 10.

Tabulka 10: Exekuční návrhy (v ks) v období 2013–2016

Exekuční návrhy	2013	2014	2015	2016
Počet exekučních návrhů	14 288	10 889	13 535	13 787

Zdroj: vlastní zpracování dle [43], 2017

V roce 2014 prudce klesl počet odeslaných exekučních návrhů soudním exekutorům. Naopak v roce 2015 se počet exekučních návrhů soudním exekutorům opět zvýšil o 2 646 ks oproti předešlému roku. V roce 2016 nastal také růst počtu, a to o 252 ks oproti roku 2015. Z hlediska vývoje odeslaných exekučních návrhů lze spatřovat pokles v roce 2014 tím, že mohly být vyměřovány vyšší pohledávky jednoho dlužníka oproti předešlému roku, a tudíž počet návrhů klesl i přesto, že byly vystaveny exekuční tituly v relativně obdobné výši jako v roce 2013. Podobný průběh je možné spatřovat také u počtu daňových exekucí v jednotlivých sledovaných obdobích.

Pro zpřehlednění, kolik korun českých bylo vymoženo soudními exekutory, slouží tabulka 11. Tato tabulka pojednává mimo jiné o celkových úhradách na vydané platební výměry a výkazy nedoplatků, čímž navazuje na tabulku 5. Z této tabulky 11 jsou zcela zřetelné finanční prostředky, které byly vybrány oddělením kontroly a správního řízení dobrovolně po vystavení platebních výměrů či výkazů nedoplatků. Také je z tabulky 11 patrné, kolik peněžních prostředků bylo vymoženo na základě daňových či soudních exekucí. Důležité ovšem je vzít v potaz fakt, že do tohoto počtu se musí zakomponovat i formy měkkého vymáhání, tedy splátkové kalendáře i výzvy. Jedná se zde o zahájené kauzy, a to buďto pod soudní exekucí nebo daňovou exekucí i přesto, že soudnímu exekutorovi nebyl exekuční návrh odeslán či exekuční příkaz taktéž nebyl odeslán poddlužníkovi, jelikož byla vytvořena výzva či splátkový kalendář a dlužník je uhradil.

Tabulka 11: Přehled vymožených exekučních titulů v období 2013–2016

Vymožené exekuční tituly	2013	2014	2015	2016
Celkem uhrazeno na exekuční tituly (v tis. Kč)	453 666	380 285	366 737	415 692
z toho uhrazeno pojistné (v tis. Kč)	364 930	294 194	274 950	312 541
z toho uhrazeno penále (v tis. Kč)	88 736	86 091	91 787	103 151
Celkem uhrazeno na OKSŘ (v tis. Kč)	182 867	106 366	92 456	112 262
Celkem vymoženo na OV (v tis. Kč)	270 799	273 919	274 282	303 430
z toho vymoženo daňovou exekucí (v tis. Kč)	90 134	128 898	138 162	131 999
z toho vymoženo soudní exekucí (v tis. Kč)	180 665	145 021	136 120	171 432

Zdroj: vlastní zpracování dle [43], 2017

Daty s přesnou finanční hodnotou, která byla vymáhána pouze měkkými formami vymáhání, tedy výzvou a splátkovým kalendářem, autorka práce nedisponuje. Tyto ukazatele jsou zahrnuty již pod vymoženými případy daňové exekuce nebo soudní exekuce. Pokud jde o finanční prostředky obdržené z dražeb, tak i ty jsou zohledněny v ukazateli „z toho vymoženo soudní exekucí“, jelikož příslušná regionální pobočka již nesleduje přesné statistiky, zda soudní exekutor zaslal plnění v rámci exekučního řízení nebo v rámci dražby.

V tabulce 11 je patrné, že vymáhání na OV ve sledovaném období roste, avšak rok 2016 je zajímavý tím, že růst byl rapidní, jelikož se zvýšil oproti předešlému roku o 29 148 tis. Kč. V roce 2014 se oddělení vymáhání taktéž činilo, ovšem oproti roku 2013 bylo vymoženo pouze o 3 120 tis. Kč více. V dalším roce byla tendence vývoje obdobná, jelikož došlo opět k růstu, avšak již pouze o 363 tis. Kč.

Finanční prostředky vymožené v případech, které se vážou k soudní exekuci, v jednotlivých letech kolísají. Tyto prostředky mohl uhradit buď přímo povinný, nebo třetí osoba, která ví o dluhu, případně soudní exekutor.

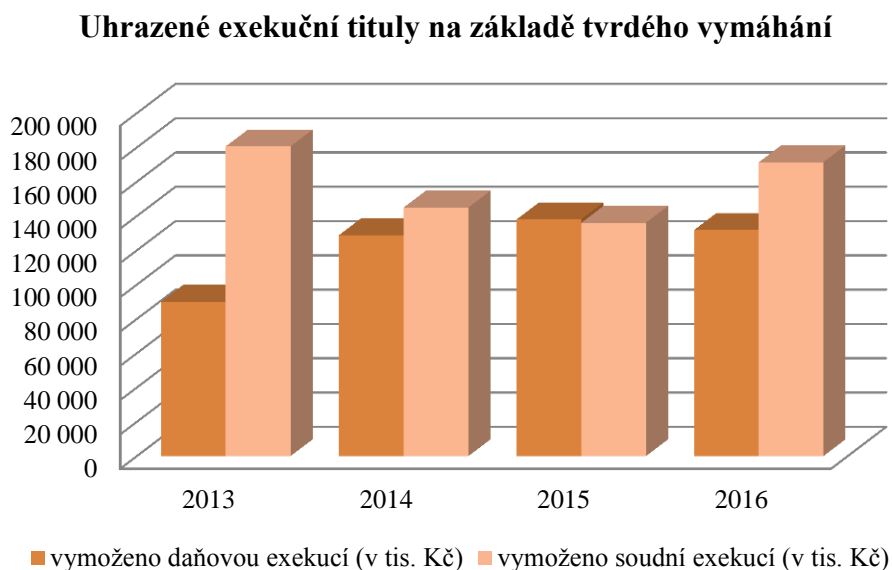
Tabulka 12: Efektivita vymáhání v rámci soudní exekuce v období 2013–2016

	2013	2014	2015	2016
Předáno na OV (v tis. Kč)	383 854	524 474	999 818	965 143
Vydáno v rámci daňové exekuce (v tis. Kč)	174 192	151 993	136 162	144 214
Vydáno v rámci soudní exekuce (v tis. Kč)	209 662	372 481	863 656	820 929
Uhrazeno v soudní exekuci (v tis. Kč)	180 665	145 021	136 120	171 432
Efektivita (v %)	86,17	38,93	15,76	20,88

Zdroj: vlastní zpracování dle [43], 2017

V tabulce 12 lze spatřit efektivitu vymáhání v rámci soudní exekuce. V roce 2013 bylo vymoženo až 86,17 % ze všech vystavených dokumentů spadajících do tohoto řízení, tj. výzev, přihlášek do dražebních jednání a hlavně exekučních návrhů. V roce 2014 již efektivita výrazně klesla na 38,93 %. V následujícím roce proběhl opětovný pokles až na 15,76 %. V posledním sledovaném roce, v roce 2016, se ovšem zvýšila celková efektivita tohoto způsobu vymáhání o 5,12 % oproti roku 2015. V případě zhodnocení lze konstatovat, že převážná část těchto vymožených finančních prostředků přichází od soudního exekutora v rámci vedeného exekučního řízení a nikoliv v rámci dražby či přímo od povinného při zaslané výzvě. Důležité je také vzít v potaz fakt, že soudnímu exekutorovi se předávají pouze obtížné případy, které pojišťovna sama vlastními silami nedokáže vymoci. Předává tedy často dlužníky, kteří nedisponují žádným postižitelným majetkem, nemají zaměstnání a ani nejsou majiteli účtu vedeného u jakéhokoliv peněžního ústavu. Velkou roli zde hraje také počet předaných exekučních titulů na vymáhání. V tabulce 12 lze spatřit, že počet předaných exekučních titulů na oddělení vymáhání se v roce 2015 oproti roku 2014 téměř zdvojnásobil, ale vymožené finanční prostředky zůstaly relativně podobné. Pokud dlužníci mají trvalé bydliště na městském či obecním úřadě a nejsou jinak dohledatelní, je málo pravděpodobné, že soudní exekutor pohledávky vymůže, a proto uvedená efektivita souvisí nejen s pohledávkami předanými soudnímu exekutorovi, ale také i s typem dlužníků.

Obrázek 4: Uhrazeno na základě tvrdého vymáhání v období 2013–2016

Zdroj: vlastní zpracování dle [43], 2017

Z obrázku 4 lze spatřovat, že téměř každý rok (výjimka v roce 2015) v průběhu sledovaného období úhrady od soudního exekutora převyšovaly nad úhradami v rámci daňové exekuce. Ovšem pokud by se vzal v potaz fakt, že sečtou-li se veškeré vymožené exekuční tituly (v tis. Kč) na oddělení vymáhání, tak v roce 2013 bylo vymoženo celkem 70,55 % předaných případů na vymáhání. O rok později již pouze 52,23 % a v roce 2015 dokonce pouhých 27,43 %. V roce 2016 ovšem je zachycen růst oproti předešlému roku, a to na 31,44 %.

5.5.3 Dražby

VZP ČR, konkrétně regionální pobočka v Plzni, se přihlašuje do dražebních jednání, která realizují samotní soudní exekutoři. Velmi důležité je ovšem podotknout, že se pojišťovna přihlašuje pouze do dražebních jednání, ve kterých figuruje jako předmět dražby nemovitá věc. VZP ČR se ovšem přihlašuje pouze v tom případě, že u zmiňovaného povinného eviduje pohledávku na veřejném zdravotním pojištění. Pracovníci oddělení se přihlašují včas na základě přijaté dražební vyhlášky, která je obdržena buďto formou datové zprávy nebo písemného psaní doručeného poštou. Přihlásit do dražby má povinnost každý pracovník oddělení. Přihlášku posílá vždy včas, nejdéle však dle podmínek stanovených v dražební vyhlášce. V praxi to téměř bývá vždy do termínu samotné realizace dražby, ale existují i výjimky např. musí být

doručená přihláška soudnímu exekutorovi realizujícímu dražbu maximálně do tří pracovních dní před samotným dnem konání dražby. U dražebního jednání ovšem existují podmínky, které se musí dodržovat. Mezi jednu z těchto podmínek patří ta, že přihlásit do dražebního jednání lze pouze za předpokladu, že se jedná o první kolo, tedy nejedná se o opakovanou dražbu. Regionální pobočka Plzeň přihlašuje pouze ty pohledávky, které u povinného eviduje na pojistném, na penále a na případných pokutách a jejich příslušenství, pokud existují. Ovšem, jestliže u povinného vedeme náklady řízení vztahující se k daňové exekuci, tak uvedené náklady nelze do dražebního jednání přihlásit.

V případě, že dražba byla soudním exekutorem realizována a byla úspěšná, jelikož se udělil příklep vydražiteli s nejvyšším podáním, tak poté soudní exekutor vytvoří usnesení, ve kterém požaduje přesné vyčíslení pohledávky ke dni rozvrhového jednání. Zmíněné usnesení soudní exekutor zašle všem subjektům, které podaly přihlášku do dražebního jednání. Na základě zmíněného usnesení je pracovníky oddělení vymáhání vytvořen dokument, ve kterém je vyčíslen aktuální zůstatek, který je veden na přihlášené pohledávce a ten je zaslán zpět soudnímu exekutorovi. Po rozdělení vydražené částky je soudním exekutorem zasláno jednotlivým subjektům, zda došlo k uspokojení či nikoliv. Pokud ano, bude zaplacen pohledávka povinného alespoň z části či celá.

Pro zobrazení vývoje odeslaných přihlášek do jednotlivých dražeb realizovaných soudními exekutory ve sledovaném období, tedy od roku 2013 do roku 2016 slouží tabulka 13.

Tabulka 13: Přihlášky do dražebních jednání (v ks) v období 2013–2016

Dražby	2013	2014	2015	2016
Počet odeslaných přihlášek do dražebních jednání	116	396	378	408

Zdroj: vlastní zpracování dle [43], 2017

V tabulce 13 lze spatřovat fakt, že každým rokem se počet přihlášených pohledávek do dražebních jednání neustále zvyšuje až na výjimku v roce 2015, kdy došlo k mírnému poklesu. Mezi roky 2013 a 2014 lze spatřit nárůst téměř o 341 %. Naopak v roce 2015 oproti roku 2014 klesl počet odeslaných přihlášek do dražebních jednání realizovaných

soudními exekutory o 4,6 %. Rok 2016 se pyšní opět vzrůstem počtu odeslaných přihlášek, a to o 7,9 % oproti předešlému roku.

6 Zhodnocení provedené analýzy a efektivnosti jednotlivých způsobů vymáhání pohledávek

Na počátku celkového zhodnocení by autorka práce uvedla, že Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky, konkrétně regionální pobočka Plzeň má systém zpracování pohledávek podchycen velmi dobře, avšak mírné nedostatky postupem času jsou a budou vylepšovány.

Zhodnocení při předání případu z oddělení kontroly a správního řízení na oddělení vymáhání

Při zhodnocení ještě před zahájením jednotlivých případů, respektive před samotným vymáháním, lze velmi pozitivně zhodnotit práci s jednotlivými dlužníky. Časté telefonní hovory či případná e-mailová komunikace pomáhá také k lepší efektivitě vymáhání, jelikož takto aktivně se s dlužníky pracuje právě na oddělení vymáhání. Někteří klienti to skutečně ocenění. Samozřejmě, ale zde již vyvstává otázka, zda se nejedná o zbytečné zatěžování pracovníků vymáhání, jelikož tento vřelý přístup by mohl být již realizován na oddělení kontroly a správního řízení, a pak by se na oddělení vymáhání dostávaly pouze skutečné případy, které je potřeba tvrdě vymoci. Tento vřelý přístup by samozřejmě byl realizován pouze u osob, kteří nemají adresu trvalého bydliště na městském či obecním úřadě.

Zhodnocení měkkého vymáhání

Při zhodnocení měkkých forem vymáhání lze konstatovat, že výzvy a splátkové kalendáře jsou velmi dobrým nástrojem pro dlužníky, kteří se momentálně nachází v sociálně nelichotivé situaci či mají zdravotní obtíže, díky kterým nejsou práce schopní, a proto v těchto případech jim zdravotní pojišťovna vychází v případě splnění podmínek či po individuálním posouzení vstříc a akceptuje splátkový kalendář. V akceptaci splátkového kalendáře autorka spatřuje výhodu mimo jiné v lepším vnímání pojišťovny klienty, jelikož jim podá tzv. pomocnou ruku v tíživé situaci a ušetří jim nemalé finanční prostředky, které by klient musel uhradit při vymáhání tvrdou formou, ať již daňovou exekucí či soudnímu exekutorovi. Pojišťovna si zakládá na proklientském přístupu, který musí aplikovat každý zaměstnanec pojišťovny, jelikož pokud budou klienti spokojeni, bude spokojena i pojišťovna.

Bohužel efektivnost tohoto způsobu vymáhání regionální pobočka Plzeň nesleduje, jelikož z velkého počtu odeslaných výzev se jich uhradí pouze několik či o splátkové kalendáře dlužníci neprojevují přílišný zájem. Ač by se zdálo, že uvedený způsob je neefektivní, tak je tady hlavně proto, aby pomohl těm dlužníkům v nouzi, kteří chtějí uhradit svůj první závazek vůči pojišťovně, ale momentálně nedisponují dostatečným množstvím finančních prostředků. Existuje tady jako forma určité pomoci, jak se vypořádat se vzniklým dluhem a je dobře, že existuje.

Zhodnocení tvrdého vymáhání – daňové exekuce

Základním principem v pojišťovně pro vymáhání pohledávek v rámci daňové exekuce je fakt, že tato forma by se na základě vlastních sil měla aplikovat vždy, pokud to lze. V případě velmi obtížných případů se pojišťovna následně musí spolehnout na kompetentní podporu v podobě smluvních soudních exekutorů.

Při zhodnocení daňových exekucí by autorka práce poukázala na to, že lze velmi pozitivně hodnotit systém lustrace jednotlivých dlužníků. V tom smyslu, že lze získat informace, které se týkají daného dlužníka, a snižují mu tak náklady řízení, které jsou spojené s vymáháním dluhu. Jedná se konkrétně o informace, které specifikují, zda dlužník je zaměstnán, či nikoliv. Pokud je zaměstnán, tak pojišťovna získá i informace, u jakého zaměstnavatele momentálně dlužník vykonává práci za úplatu. Samozřejmě, že nyní vyvstává otázka, že těmito informacemi by zdravotní pojišťovna měla disponovat. Je pravdou, že jimi disponuje, ovšem jen tehdy, když dlužník je stále jejím pojištěncem. V případě, že se již přehlásil k jiné zdravotní pojišťovně, musí požádat současnou zdravotní pojišťovnu dlužníka o součinnost, tedy poskytnutí uvedené informace. Totožný systém funguje i s bankami, které na základě dotazu od VZP ČR, regionální pobočky Plzeň, poskytnou informaci, zda dlužník je majitelem jakéhokoliv účtu, který banka vede ve své evidenci. Na základě uvedených informací může pojišťovna vydat exekuční příkaz na dlužníka a odeslat jej poddlužníkovi.

Jako další v pořadí autorka práce hodnotí velmi pozitivně, že náklady řízení, které jsou spojené s daňovou exekucí, směřují rovnou do provozního fondu společnosti oproti případům, ve kterých vymáhá soudní exekutor, jelikož tam vyšší náklady směřují přímo soudnímu exekutorovi, tudíž třetímu subjektu.

Z hlediska efektivnosti tohoto způsobu vymáhání dle provedené analýzy lze systém práce kladně hodnotit, jelikož efektivita v procentech za celou regionální pobočku

neustále roste. Uvedenému růstu bezpochyby nahrává i ekonomická situace posledních let a růst reálných mezd. Dále je efektivní také způsob práce jednotlivých pracovníků na oddělení, kteří se snaží vymáhat co nejlépe, ale stále nezapomínají ani na lidské hledisko, které k vymáhání prostě patří. Mimo jiné i vřele poskytují informace nejen dlužníkům, ale hlavně i poddlužníkům, respektive účetním, a to v případech, kdy si nejsou zcela jisti o průběhu vedeného řízení.

Autorka práce v rámci daňových exekucí, ve kterých jako poddlužník vystupují subjekty jako Úřad práce České republiky a Česká správa sociálního zabezpečení, ovšem spatřuje mírný handicap v komunikaci s uvedenými státními institucemi. Handicap lze spatřovat v tom, že ač je dlužník přihlášený na úřadu práce, tak jsou pracovníce této instituce schopni písemně sdělit, že to tak není. Přitom opak je pravdou a poté je na jednotlivém referentovi oddělení vymáhání, aby našel odpovědného pracovníka na úřadu práce, který exekuční příkaz nebo rozhodnutí o pokračování ve srážkách ze mzdy akceptuje, jelikož dlužník je skutečně veden jako uchazeč o zaměstnání. Poté pracovník úřadu práce uvedené dokumenty zadá do jejich informačního systému. Na základě zápisu do informačního systému lze ze strany této instituce obdržet finanční plnění. V případě České správy sociálního zabezpečení se velmi často v praxi autorka práce setkává s tím, že si pracovníci této instituce neověřují skutečnou výši, která má být vymáhána, a automaticky zasílají plnění bez předchozí konzultace. Na základě toho je pojišťovna povinna vracet případné přeplatky, což je navíc administrativa, která nemusela vůbec být.

Zhodnocení tvrdého vymáhání – exekuce vedená soudními exekutory

Tento způsob se využívá pouze v obtížných případech, kdy není zcela jednoduché vymoci pohledávky. Jedná se o případy, kdy povinní nejsou majiteli účtu, na kterém by byly evidovány jakékoliv finanční prostředky nebo nejsou zaměstnání, tudíž nelze aplikovat ani jeden ze způsobů vymožení formou daňové exekuce. Tedy není možné aplikovat ani srážku ze mzdy a ani příkázání jiné peněžité pohledávky nebo pohledávky z účtu u peněžního ústavu. V obtížných situacích ovšem nelze aplikovat ani měkké formy vymáhání, jelikož by pro VZP ČR nebyly efektivní. Pro uvedené případy regionální pobočka Plzeň využívá služeb smluvních soudních exekutorů, kteří se na dobytost pohledávky podívají z mnohých stran, které pojišťovna velmi těžko může spatřovat. Jedná se konkrétně o prodej movitých a nemovitých věcí v dražbách či

postížením všech možností, které se nacházejí ve společném jmění manželů. Uvedené nástroje sama pojišťovna prozatím nedokáže realizovat vlastními silami. Zmíněný způsob pojišťovna například aplikuje u dlužníků, kteří opakovaně dluží na pojistném a již mají alespoň jednu předešlou exekuci, jelikož jsou nepoučitelní.

Ocenit lze také fakt, že se smluvními soudními exekutory se vždy velmi dobře spolupracuje a komunikuje. V případě náhlého problému jsou okamžitě schopní řešit situaci pro spokojenost oprávněného a v určitých situacích i pro dlužníka.

Pouze menší nedostatek z hlediska této formy tvrdého vymáhání autorka práce spatřuje v evidenci nákladů oprávněného, což by se s příchodem nového informačního systému mohlo změnit.

Z hlediska zjištěné efektivnosti dle podrobné analýzy lze konstatovat, že i když rok od roku klesá, až na výjimku v roce 2016, tak u pohledávek vypadajících jako nedobytné, soudní exekutor v určitých případech přijde na způsob, jak z povinného dané dlužné prostředky získat. Tudíž i tento způsob je pro regionální pobočku Plzeň důležitý, jelikož pokud by nebylo soudních exekutorů, zmíněné pohledávky po splatnosti by pojišťovna nezískala.

Zhodnocení vymáhání pohledávek formou přihlášek do dražebních jednání

V této části se VZP ČR, regionální pobočka Plzeň, spoléhá pouze na přijatou poštu od soudních exekutorů či jiných institucí, které provádějí dražby. Z praxe je velmi časté, že se ne všechny dražební vyhlášky zasílají jako datová zpráva, ale pouze fyzicky poštou, a proto občas danému referentovi přijdou již pozdě, jelikož kolují různě v rámci celé republiky, než dorazí na správné místo. Další nevýhodu autorka spatřuje v tom, že se regionální pobočka spoléhá pouze na získané dražební vyhlášky, které obdrží do datové schránky, jelikož již není nikdo, kdo by vyhledával dražební vyhlášky na portálu dražeb. Tudíž je možné, že se nepodchytí všechna možná dražební jednání, do kterých se pojišťovna může přihlásit.

Přihlašování pohledávek na regionální pobočce se provádí podle stanovených interních postupů. Jelikož problematika dražeb je velmi obtížná, velmi vřele autorka vítá existenci mustru přihlášek do dražebních jednání, které se používají napříč celou VZP ČR. Na základě uvedeného vzoru lze tedy správně vytvořit přihlášku pohledávky včetně všech jejích náležitostí do dražeb a odeslat ji. Poté je důležité, aby si každý pracovník

oddělení zkontroloval, zda přihláška byla v pořádku přijata soudním exekutorem a ten ji akceptoval.

Povinností každého pracovníka oddělení vymáhání je sledovat, jak dražební jednání dopadla. V případě, že dražební jednání již proběhlo a pojišťovna nebyla uspokojena, musí dražbu ve svém informačním systému ukončit. V případě, že dražba byla pouze odročena či nebyla vydražena v prvním kole, vyčkává pracovník na další kolo a tuto informaci zapisuje do informačního systému pojišťovny. Tento zajímavý způsob evidence autorka práce vnímá jako zcela přehledný a velmi přínosný pro pojišťovnu, jelikož nadále není zbytečně zahlcován informační systém pojišťovny dražbami, které již byly dávno ukončeny, a pojišťovna rozvrhové usnesení neobdržela. Dle analýzy je vidět, že počet přihlášek na regionální pobočce Plzeň každý rok vzrůstá, a proto je potřeba evidenci dražeb držet pevně v rukou.

Z hlediska efektivity regionální pobočka Plzeň bohužel nesleduje přesné statistiky, zda bylo plnění vymoženo na základě dražby či pouze prostřednictvím exekuce vedené soudním exekutorem, a proto nelze přesně uvést, zda je tento způsob ve sledovaném období efektivní či nikoliv. Ale i přesto je přihlašování pohledávek do dražeb pro pojišťovnu velmi důležité a neobejde se bez něj, jelikož tento nástroj v určitých případech je pouze jediným příjmem, dle kterého se sníží pohledávky u povinného, jelikož pojišťovna se nachází s přihlášenou pohledávkou vymáhanou exekucí u soudního exekutora v pořadí, a tudíž se na ni může dostat až za velmi dlouhou dobu nebo v horším případě se na ni nemusí dostat nikdy.

7 Návrhy na zlepšení práce s vymáháním pohledávek na RP Plzeň VZP ČR

Autorka práce nyní představí několik návrhů na zlepšení práce při vymáhání pohledávek na regionální pobočce Plzeň. Jeden návrh ovšem je již od října t. r. v platnosti.

Návrh I.: Návrh, jak pracovat s nově zjištěnou pohledávkou po splatnosti

Základním heslem odboru pojistného a správy pohledávek je, že s nově zjištěnou pohledávkou po splatnosti je nutno okamžitě začít pracovat. Jelikož se z pravidla klienti s rodnými čísly vyměřují až po delším čase než firmy s identifikačním číslem, byl zaveden v říjnu 2017 nový mechanismus, jak pohledávkám, které dlužníkovi vznikly z různých způsobů, zcela předejít. Následné klientovy dluhy se vytvořily například v průběhu splácení starších pohledávek, kdy mu vzrůstalo penále, jelikož postupně hradil pojistné a dokud ho zcela neuhradil, plynulo mu z toho další penále, nebo v případě, že stačilo opomenout a nezaplatit pravidelnou měsíční zálohu jako osoba samostatně výdělečně činná či osoba bez zdanitelných příjmů. Tento nový mechanismus měl být jedním z uvedených návrhů na zlepšení práce z hlediska vymahatelnosti pohledávek do této diplomové práce. Uvedený mechanismus je založený na principu, že pokud je pohledávka již skutečně vymožená, respektive exekuční tituly jsou vymoženy, tak pracovník oddělení vymáhání je povinen vytvořit platné vyúčtování, ze kterého bude patrné, zda pojišťovna u klienta vede v evidenci dluh na pojistném, penále či nikoliv. Pokud ano, je zapotřebí zjistit přesné vyčíslení dluhu. V případě, že tento dluh je v součtu nižší než stanovená částka interním předpisem pojišťovny, je klientovi zasíláno vyúčtování na nahlášenou adresu poštou, a to přímo referentem vymáhání. Pokud finanční hodnota klientova dluhu na pojistném a penále na zdravotním pojištění bude vyšší než stanovená částka interním předpisem pojišťovny, je zasílán dokument pracovníkovi na oddělení kontroly a správního řízení, aby daného klienta kontaktoval a on dluh dobrovolně uhradil. Tím se zcela vyvaruje případného exekučního řízení, čímž se klientovi snižují případné náklady s tím spojené. Výhodou v tomto návrhu je řádné zajištění pohledávky a její případná brzká úhrada oproti stávajícímu postupu.

Návrh II.: Návrh na přihlašování pohledávek do dražeb movitých věcí

Jako další návrh na zlepšení vymáhání pohledávek autorka práce uvádí možnost přihlašování do dražeb movitých věcí. V současné době se pracovníci oddělení vymáhání na regionální pobočce Plzeň přihlašují do dražeb pouze nemovitých věcí.

Autorka práce v uvedeném spatřuje možnost, jak dosáhnout alespoň částečného uspokojení pohledávek. Samozřejmě, že pokud by se přihlašovalo do všech dražeb movitých věcí, tak by to reálné nebylo. V mnoha případech by se výtěžku z dražby ani nedosáhlo, ale pokud by se dražily věci s vyšší pořizovací cenou, mohla by být pojišťovna úspěšná. Mezi uvedené věci lze zahrnout například automobily, které vlastní nejen právnické společnosti, ale také i fyzické osoby. Dále v případě právnických společností, které produkují výrobky a potřebují k výrobě stroj, lze prodat při dražbě movitých věcí uvedený stroj. Tyto stroje mívají zpravidla vyšší pořizovací hodnotu.

V praxi by to fungovalo tak, že by se vyčlenil na oddělení vymáhání jeden pracovník, který by sledoval vyvěšené dražební vyhlášky na movité věci. Pokud by se objevil uvedený předmět dražby, tedy automobil či výrobní stroj apod., tak by dražební vyhlášku zaslal pracovníkovi spravujícího uvedeného povinného, a přihlásil by tak pohledávky, které u něj Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky eviduje. Dále by bylo důležité pohlídat, zda dražba ve skutečnosti proběhla a případně, pokud by byla pojišťovna uspokojena, bylo by třeba kontrolovat, zda plnění přišlo ve správné výši a ve správný čas. Z hlediska náročnosti autorka práce věří v to, že náročnost tohoto úkonu pro pracovníka oddělení vymáhání nebude přílišná, jelikož uvedených dražeb, ve kterých jsou draženy movité věci s vyšší pořizovací cenou a stanoveným stářím dané movité věci, není za rok mnoho. Uvedené atributy, tedy stáří a cena, by byly stanoveny interním předpisem. Z hlediska času se autorka práce domnívá, že pro pracovníka vymáhání to není velká časová zátěž, jelikož vytvoření jedné přihlášky do dražby nemovitých věcí trvá zhruba 30 minut, a tedy počítá se stejnou zátěží i při tvorbě přihlášky do dražby movitých věcí. Za předpokladu, že nebude mnoho dražebních jednání, které budou splňovat podmínky stanovené interním předpisem, by to z hlediska dosavadních personálních kapacit regionální pobočka Plzeň měla zvládnout.

Návrh III.: Návrh na zlepšení dosavadního systému práce při vymáhání pohledávek v rámci přihlášení do dražeb nemovitých věcí, případně zavedení vlastního oddělení dražeb

Další návrh na zlepšení v oblasti dražeb autorka práce spatřuje také v možnosti vyčlenit jednoho pracovníka oddělení vymáhání k vyhledávání dražebních vyhlášek na portálu dražeb vedeným Exekutorskou komorou České republiky a následně tyto dražební vyhlášky posílat referentům, kteří mají povinného v evidenci. Dle uvedeného

nápravného opatření by se dalo podchytit více dražebních vyhlášek, a tedy snížit pohledávky.

S uvedeným také souvisí fakt, že by pro pojišťovnu mohlo být do budoucna také vhodné zavést na regionální pobočce Plzeň samostatné oddělení dražeb. Toto oddělení by mělo na starosti prodej nemovitých a případně i movitých věcí včetně celkové správy této oblasti. Uvedené oddělení by zcela samo dražilo povinným nemovité a movité věci, tak aby byly uspokojeny pohledávky ve prospěch pojišťovny.

Do budoucna by pro pojišťovnu realizace tohoto projektu byla velmi obtížná, ale pokud by se podařilo, autorka práce věří, že by se tím velmi snížily pohledávky po splatnosti a nebylo by pochyb, že pojišťovna správně rozhodla, že tento způsob vymáhání bude realizovat zcela vlastními silami.

Návrh IV.: Návrh na zlepšení komunikace mezi Všeobecnou zdravotní pojišťovnou České republiky a Českou správou sociálního zabezpečení

Dalším návrhem na zlepšení práce, se kterým se autorka v praxi často setkává, je zlepšení komunikace s Českou správou sociálního zabezpečení. Vzhledem k tomu, že VZP ČR bude mít od roku 2020 až 2021 nový informační systém, autorka práce v této příležitosti spatřuje možnost, jak vylepšit dosavadní komunikaci s uvedenou státní organizací. Bylo by dobré, aby nový informační systém pojišťovny byl propojen s jejich informačním systémem a byla by tak ze strany ČSSZ možnost dělat náhledy do systému pojišťovny.

Z hlediska vymáhání by uvedený návrh mohl fungovat u České správy sociálního zabezpečení. Je-li daňová exekuce nařazená na srážky ze mzdy, tak se vztahuje kromě mzdy či platu od zaměstnavatele také na příjmy, které povinnému nahrazují odměnu za práci nebo odměnu, která je poskytována vedle ní. Jedná se o srážky z dávek nemocenského pojištění, tj. například z nemocenské. Často se autorka v praxi setkává s tím, jak si jeden subjekt stěžuje na druhý subjekt (zaměstnavatel versus Česká správa sociálního zabezpečení), že jim nebyly dodány podklady pro srážky. Přesněji to lze vysvětlit tak, že ČSSZ nepředává dostatečné informace zaměstnavateli (poddlužníkovi). Konkrétně se jedná o informaci, kolik srazila dlužníkovi na exekuci v rámci nemocenské a zaměstnavatel pak zasílá částky, které již nemusí a pojišťovna poté vytváří tzv. vratky. Vratky jsou interní formuláře pojišťovny, na základě kterých jsou vráceny poddlužníkům obdržené vymožené peněžní prostředky nad rámec daňové

exekuce. V druhém případě, si ČSSZ stěžuje, že jí zaměstnavatelé (poddlužníci) nedodávají veškeré dokumenty potřebné k pokračování ve srážkách ze mzdy a poté občas žádají pojišťovnu o uvedené dokumenty. V mnohých případech ani nepožádají o dokumenty a plnění plynoucí z daňové exekuce zašlou zcela chybně a tedy se opět musí vytvořit vratka. Zmíněným případům je tedy potřeba předcházet.

V druhém případě lze uvedený návrh aplikovat tak, že by existovalo několik kompetentních pracovníků v rámci celé organizace, kteří by získali náhled do informačního systému pojišťovny, konkrétně do daňových exekucí, a měli by tak možnost zjistit zůstatky, které momentálně pojišťovna vede na daňové exekuci formou srážek ze mzdy u příslušného povinného. Nástroj by se nedal zneužít, jelikož náhledy by byly kontrolovány a bylo by zcela zřejmé, kolikrát se zvolený pracovník České správy sociálního zabezpečení podíval do systému pojišťovny a zda měl oprávnění zhlédnout informace o skutečném zůstatku daňové exekuce. Tímto opatřením by se dalo předejít případnému zneužití osobních údajů pracovníkem ČSSZ. Autorka práce tento návrh na zlepšení spatřuje v tom, že již VZP ČR nebude zbytečně zatěžována vratkami na ČSSZ v rámci daňové exekuce. Úsporu lze spatřovat nejenom v čase jednotlivých pracovníků pojišťovny, kteří stráví dlouhou dobu při vytváření vratek, ale také v samotných nákladech na odeslání peněžních prostředků nazpět ČSSZ.

Návrh V.: Návrh na sledování nákladů oprávněného

Posledním návrhem v pořadí, jak zlepšit práci s vymáháním pohledávek, je vyšší pečlivost při sledování nákladů oprávněného. Tyto náklady vycházejí ze zákona č. 120/2001 Sb. (exekuční řád). Na náklady má nárok nejen soudní exekutor, poté se hovoří o nákladech exekuce, ale také oprávněný a poté se hovoří o nákladech oprávněného. V současné době pracovníci oddělení vymáhání nedisponují přesným přehledem o vymožených nákladech oprávněného, které zasílá soudní exekutor. Uvedené náklady jsou sledovány na jiném oddělení než na oddělení vymáhání, a tak nejsou propojeny s vymáhací kauzou. V této části autorka práce spatřuje úzké místo, jelikož zde je možnost, že se ve sledované evidenci může vyskytnout chyba, protože oddělení, které aktuálně sleduje uvedené náklady, nedisponuje přesnými podklady ke kontrole plateb. Autorka práce spatřuje v novém informačním systému možnost, jak tyto náklady lépe evidovat přímo na oddělení vymáhání, jelikož uvedené náklady souvisí s vymáháním, a předejít tak případné chybě. V novém informačním systému by

to fungovalo tak, že ve vymáhací kauze by bylo vidět, kolik se má vymoci na nákladech oprávněného. Tuto výši by určil soudní exekutor. V případě, že by pojišťovna obdržela platbu, automaticky by se spárovala s variabilním symbolem, přímo vedeným v nástroji a až po obdržení uvedené platby by oddělení vymáhání mohlo kauzu ukončit. V případě, že by se vyskytla chyba, tak právě pracovníci oddělení vymáhání by vyřizovali reklamace u soudních exekutorů a dožadovali se okamžité nápravy. Uvedený návrh spočívá v odstranění úzkého místa a vyvarování se potenciálním chybám, jelikož oddělení vymáhání by v kontrole bylo důslednější, protože právě toto oddělení disponuje všemi potřebnými informacemi.

Závěr

Hlavním cílem této práce bylo na základě analýzy postupů vymáhání pohledávek zhodnotit proces jejich vymáhání ve VZP ČR na příkladu regionální pobočky Plzeň a pokusit se nastavit kroky, které by vedly ke zlepšení práce s vymáháním pohledávek po splatnosti. Vedlejším cílem této práce bylo zpracování teoretických východisek k problematice veřejného zdravotního pojištění a hlavně vymáhání pohledávek v právním systému České republiky.

Teoretické pojetí zpracované na základě literární rešerše se objevuje ve druhé a třetí kapitole této práce. Konkrétně v druhé kapitole byly vymezeny základní aspekty zdravotního pojištění. Jedná se o typy zdravotního pojištění, které se objevují v České republice. Dále byli detailně představeni jednotliví plátcí pojistného na zdravotním pojištění, přesněji by se dalo definovat, že se jedná o kategorie jednotlivých plátců, kterými jsou osoby samostatně výdělečně činné, osoby bez zdanitelných příjmů, státní pojištěnci či zaměstnanci a zaměstnavatelé. V třetí kapitole byl nastíněn právní systém České republiky z hlediska vymáhání pohledávek. Autorka práce se zabývala nejprve správním řízením, dále také mnoha způsoby realizace daňových exekucí. Mimo jiné nastudovala exekuce z pohledu soudního exekutora a také nastínila problematiku veřejných dražeb. Těmito právními nástroji se zabývala, jelikož s nimi každý den pracuje ve Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky na regionální pobočce Plzeň. Uvedené dvě kapitoly jsou podkladem pro splnění dílčího cíle této práce.

Empirická část byla zaměřena na splnění hlavního cíle této diplomové práce, kterým bylo na základě analýzy postupů při vymáhání pohledávek zhodnotit proces vymáhání pohledávek a pokusit se představit návrhy, které by vedly ke zlepšení současného systému vymáhání pohledávek po splatnosti využívaného ve VZP ČR na regionální pobočce Plzeň. V páté kapitole se autorka práce zabývala podrobnou analýzou systému vymáhání na příslušné regionální pobočce. Zjišťovala vývoj měkké a tvrdé formy vymáhání ve sledovaném období, které bylo stanoveno od roku 2013 do roku 2016. Do měkkých forem vymáhání pojišťovna zahrnuje výzvy zasílané dlužníkům a splátkové kalendáře, o které si sami dlužníci mohou požádat. Z hlediska tvrdých forem vymáhání se věnovala efektivitě vymáhání formou soudní exekuce a také formou daňové exekuce, jelikož tento způsob vymáhání je zabezpečen pouze vlastními silami pojišťovny. V případě exekuce vedené soudním exekutorem již vstupuje do řízení třetí subjekt,

který povinnému zvyšuje náklady s tím spojené. Tento způsob se využívá v obtížných situacích, které vyhodnotí sama pojišťovna, jelikož určí, že vlastními silami pohledávku nedokáže vymoci. V šesté kapitole se autorka práce věnovala již zhodnocení jednotlivých nástrojů vymáhání, které využívá příslušná regionální pobočka. V poslední kapitole přišla autorka práce s poznatky, jak by se dala ještě zlepšit práce s vymáháním pohledávek na regionální pobočce Plzeň.

Na základě analýzy v praktické části práce bylo zjištěno, že samotný systém vymáhání pohledávek na regionální pobočce je nastaven velmi dobře, ale i přesto se najdou určité možnosti, jak dosavadní systém vylepšit. Uvedenými možnostmi má autorka práce na mysli návrh na práci s nově zjištěnými pohledávkami po splatnosti, návrh na přihlašování pohledávek do dražeb movitých věcí, návrh na zlepšení dosavadního systému práce při vymáhání formou veřejných dražeb v rámci přihlašování do dražeb k nemovitým věcem, případně zavedení vlastního oddělení dražeb. Další návrh spojený s vymáháním formou daňové exekuce spočívá ve zlepšení komunikace pojišťovny a České správy sociálního zabezpečení. Posledním návrhem je také vyšší pečlivost při sledování vymáhaných nákladů oprávněného.

Seznam tabulek a obrázků

Seznam tabulek

Tabulka 1: Podíl pojištěnců VZP ČR na RP Plzeň vůči počtu obyvatel v jednotlivých krajích za období 2013 a 2014.....	42
Tabulka 2: Podíl pojištěnců VZP ČR na RP Plzeň vůči počtu obyvatel v jednotlivých krajích za období 2015.....	43
Tabulka 3: Výběr pojistného ve VZP ČR na příkladu RP Plzeň v období 2013–2016..	44
Tabulka 4: Výběr penále ve VZP ČR na příkladu RP Plzeň v období 2013–2016	45
Tabulka 5: Vystavené a uhrazené PV a VN v období 2013–2016	46
Tabulka 6: Výzvy (v ks) v období 2013–2016	49
Tabulka 7: Splátkové kalendáře (v ks) v období 2013–2016	50
Tabulka 8: Efektivita vymáhání na základě daňové exekuce v období 2013–2014.....	52
Tabulka 9: Efektivita vymáhání na základě daňové exekuce v období 2015–2016.....	52
Tabulka 10: Exekuční návrhy (v ks) v období 2013–2016.....	54
Tabulka 11: Přehled vymožených exekučních titulů v období 2013–2016.....	55
Tabulka 12: Efektivita vymáhání v rámci soudní exekuce v období 2013–2016.....	56
Tabulka 13: Přihlášky do dražebních jednání (v ks) v období 2013–2016	58

Seznam obrázků

Obrázek 1: PV a VN na pojistné (v tis. Kč) v období 2013–2016	47
Obrázek 2: PV a VN na penále (v tis. Kč) v období 2013–2016.....	47
Obrázek 3: Vydané výzvy (v ks) v období 2013–2016	49
Obrázek 4: Uhrazeno na základě tvrdého vymáhání v období 2013–2016	57

Seznam použitých symbolů a zkratk

§	paragraf
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
č.	číslo
ČB	České Budějovice
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
FSSP	federální služba soudních exekutorů
JČ	Jihočeský kraj
Kč	korun českých (měna ČR)
KV	Karlovarský kraj
např.	například
OBZP	osoba bez zdanitelných příjmů
odst.	odstavec
OKSŘ	oddělení kontroly a správního řízení
OPSP	odbor pojistného a správy pohledávek
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
OV	oddělení vymáhání
PL	Plzeňský kraj
PLKV	Plzeňský a Karlovarský kraj
př. n. l.	před naším letopočtem
příp.	případně
PV	platební výměr
RP	regionální pobočka
Sb.	sbírky
tj.	to je

t. r.	tohoto roku
tis.	tisíc
tzv.	takzvaný
VN	výkaz nedoplatků
VZP ČR	Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky
ZPP	zdravotně pojistný plán
ZZ	zdravotnická zařízení

Seznam použité literatury

Tištěné publikace

- [1] DRÁPAL, Ljubomír a kol. *Občanský soudní řád: komentář. II., § 201-376*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. xvii, s. 1581-3343. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-107-9.
- [2] IGNATĚVA, Taťána Pavlovna. The federal bailiffs service – FSSP. *Komorní listy*. Praha: Exekutorská komora ČR, 2016, **08**(29), 69-70. ISSN 1805-1081.
- [3] LAVICKÝ, Petr a kol. *Civilní proces. Exekuční právo: Občanský soudní řád (§ 251 až 376), Exekuční řád (§ 28 až 151), Zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. xxiv, 530 stran. Praktický komentář. ISBN 978-80-7478-988-5.
- [4] LEYSHON, Martin. Secondary activities of enforcement officers in England and Wales. *Komorní listy*. Praha: Exekutorská komora ČR, 2016, **08**(29), 55-56. ISSN 1805-1081.
- [5] Nařízení vlády č. 343/2017 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2016, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2016, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2018 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2018 a o zvýšení důchodů v roce 2018, v platném znění
- [6] NĚMEC, Jiří. *Principy zdravotního pojištění*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008. 240 s. ISBN 978-80-247-2628-1.
- [7] TOMAN, Lukáš. Problematika exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů. *Komorní listy*. Praha: Exekutorská komora ČR, 2017, **09**(30), 24-30. ISSN 1805-1081.
- [8] VONDRÁKOVÁ, Alena. *Vymáhání pohledávek. 2., aktualizované vydání*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 896 s. ISBN 978-80-7357-686-8.
- [9] WOLFOVÁ, Jitka a ŠTIKA, Martin. *Soudní exekuce*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2016. 335 s. Právní monografie. ISBN 978-80-7552-427-0.
- [10] Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, v platném znění
- [11] Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, v platném znění

[12] Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), v platném znění

[13] Zákon č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových, podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách, v platném znění

[14] Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, v platném znění

[15] Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění

[16] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění

[17] Zákon č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, v platném znění

[18] Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, v platném znění

Elektronické zdroje

[19] 1.2. Účel zdravotního pojištění. *Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky* [online]. VZP ČR, ©2015 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace/povinnosti-platcu-metodika/1-2-ucel-zdravotniho-pojisteni>

[20] 1.5. Dlouhodobý pobyt v cizině. *Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky* [online]. VZP ČR, ©2015 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace/povinnosti-platcu-metodika/1-5-dlouhodoby-pobyt-v-cizine>

[21] Čtvrtstoletí od vzniku VZP je v Česku sedm zdravotních pojišťoven. *Zdravotnictví a medicína* [online]. Mladá fronta, ©2017 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <https://zdravi.euro.cz/denni-zpravy/z-domova/ctvrtstoletí-od-vzniku-vzp-je-v-cesku-sedm-zdravotnich-pojistoven-483810>

[22] Dražby soudních exekutorů. *Exekutorská komora České republiky* [online]. Exekutorská komora České republiky, ©2009-2017 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <http://ekcr.cz/1/nejcastejsi-dotazy/235-drazby-soudnich-exekutoru?w=>

[23] *Exekutorská komora České republiky* [online]. Exekutorská komora České republiky, ©2009-2017 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <http://www.ekcr.cz/index.php?p=uvod&w=>

- [24] Exekuce daňového bonusu - správný postup. *Mgr. Jaroslav Homola: soudní exekutor Exekutorský úřad Brno-město* [online]. 2014 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <http://urad.exekutorsky.cz/archiv-novinek/110>
- [25] Kdo hradí náklady s exekucí spojené? *Exekutorský úřad Praha 3: soudní exekutor JUDr. Miloslav Zwiefelhofer* [online]. Exekutorský úřad Praha 3, soudní exekutor JUDr. Miloslav Zwiefelhofer, ©2010-2014 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <http://www.eupha3.cz/sluzby.html?id=147>
- [26] O exekucích. *Exekutorský úřad Přerov: Mgr. René Mohyla, soudní exekutor* [online]. Exekutorský úřad Přerov, soudní exekutor Mgr. René Mohyla, ©2007 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <http://www.eumohyla.cz/o-exekucich.htm>
- [27] O nás. *Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky* [online]. VZP ČR, ©2015 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/o-nas>
- [28] OBZP - platba pojistného. *Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky* [online]. VZP ČR, ©2015 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace/povinnosti-platcu-metodika/obzp/obzp-platba-pojistneho>
- [29] Obyvatelstvo. *Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ v Českých Budějovicích* [online]. Český statistický úřad, 2017. Aktualizace 16. 11. 2017 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xc/obyvatelstvo-xc>
- [30] Obyvatelstvo. *Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ v Karlových Varech* [online]. Český statistický úřad, 2017. Aktualizace 16. 11. 2017 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xk/obyvatelstvo-xk>
- [31] Obyvatelstvo. *Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ v Plzni* [online]. Český statistický úřad, 2017. Aktualizace 16. 11. 2017 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xp/obyvatelstvo-xp>
- [32] Organizační struktura. *Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky* [online]. VZP ČR, ©2015 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/o-nas/organizacni-struktura>

- [33] OSVČ - minimální výše záloh. *Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky* [online]. VZP ČR, ©2015 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace/povinnosti-platcu-metodika/osvc/osvc-minimalni-vyse-zaloh>
- [34] Pokyny pro zaměstnavatele. *Mgr. Jaroslav Homola: soudní exekutor Exekutorský úřad Brno-město* [online]. 2017 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <http://urad.exekutorsky.cz/pro-povinne/pokyny-pro-zamestnavatele>
- [35] Pro zaměstnavatele. *Exekuce Jícha: Exekutorský úřad Přerov JUDr. Lukáš Jícha* [online]. Exekutorský úřad Přerov, soudní exekutor JUDr. Lukáš Jícha, ©2017 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <https://www.eujicha.cz/pro-zamestnavatele>
- [36] Přístup k informacím. *Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky* [online]. VZP ČR, ©2015 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/o-nas/informace/pristup-k-informacim>
- [37] Ročenky. *Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky* [online]. VZP ČR, ©2015 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/o-nas/dokumenty/rocenky>
- [38] Správní řízení - pojištění. *Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky* [online]. VZP ČR, ©2015 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/o-nas/informace/spravni-rizenispravni-rizeni-pojisteni>
- [39] Tucet dobrých rad pro dlužníky. *Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky* [online]. VZP ČR, ©2015 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/dluznici/tucet-dobrych-rad-pro-dluzniky>
- [40] Vyměřovací základ stát. *Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky* [online]. VZP ČR, ©2015 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace/povinnosti-platcu-metodika/stat/vymerovaci-zaklad-stat>
- [41] Výtah z organizačního řádu VZP ČR. *Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky* [online]. VZP ČR, ©2015 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/o-nas/organizacni-struktura/vytah-z-organizacniho-radu-vzp-cr>

[42] Za koho platí pojistné stát. *Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky* [online]. VZP ČR, ©2015 [cit. 2017-11-20]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace/stat>

Ostatní zdroje

[43] VZP ČR. *Interní materiály*. Plzeň, 2017.

Abstrakt

HRBÁČKOVÁ, Barbora. *Vymáhání pohledávek ve VZP ČR na příkladu RP Plzeň*. Plzeň, 2017. 79 s. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: vymáhání pohledávek, veřejné zdravotní pojištění, exekuce, Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky

Předložená diplomová práce je zaměřena na téma vymáhání pohledávek ve Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky na příkladu regionální pobočky Plzeň. Autorka práce zvolila toto téma především kvůli tomu, že v dnešní společnosti je vymáhání pohledávek často vyskytujícím se pojmem, jelikož neustále roste počet dlužníků, kteří nejsou schopni dostát svým závazkům.

Literární rešerše problematiky veřejného zdravotního pojištění a právního systému České republiky v oblasti vymáhání pohledávek podala základní teoretické poznatky pro účely této diplomové práce. Empirická část práce se zabývá nejen představením společnosti, ale také i analýzou jednotlivých postupů vymáhání pohledávek. Na základě provedené analýzy je zhodnocen proces vymáhání pohledávek po splatnosti, a to již od předání pohledávky na oddělení vymáhání po zhodnocení všech použitých způsobů vymáhání. V závěrečné části práce je navrženo několik návrhů, které povedou ke zlepšení dosavadního systému vymáhání pohledávek.

Hlavním výstupem diplomové práce je zhodnocení procesu vymáhání pohledávek a navržení několika možností, jak současný systém vymáhání pohledávek zlepšit.

Abstract

HRBÁČKOVÁ, Barbora. *Recovery of claims shown on the regional branch of General Medical Insurance Company of the Czech Republic in Pilsen*. Pilsen, 2017. 79 p. Master thesis. University of West Bohemia. Faculty of Economics.

Key words: recovery of debt, public health insurance, execution, General Health Insurance Company of the Czech Republic

Submitted master thesis focus on the topic of recovery of receivables in General Health Insurance Company of the Czech Republic on an example of the regional branch in Pilsen. The author of the paper chose this topic mainly because debt recovery is a frequently occurring term in today's society, as the number of debtors who are unable to pay their obligations is constantly growing.

Literary research of the issue of public health insurance and the legal system of the Czech Republic in the field of debt recovery provided basic theoretical knowledge for the purposes of this master thesis. The empirical part of the thesis deals not only with the presentation of the company, but also with the analysis of individual receivables recovery procedures. On a basis of the analysis, the process of recovery of overdue receivables is evaluated, from the transfer of the receivable to the recovery department, after evaluation of all used recovery methods. The final part of this thesis proposes several possibilities that will lead to an improvement of the existing system of debt recovery.

The main output of the master thesis is the evaluation of the debt collection process and the proposal of several possibilities to improve the current system of debt recovery.